

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Şuşadan dünyaya
yayılan daha bir mesaj

№ 084 (7009)

14 may 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

5

Əlaqələndirmə
Qərargahının növbəti
iclası Xankəndi
şəhərində keçirilib

3

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin miqyası genişlənir

13

Hesabınızdan pullar
belə oğurlanır

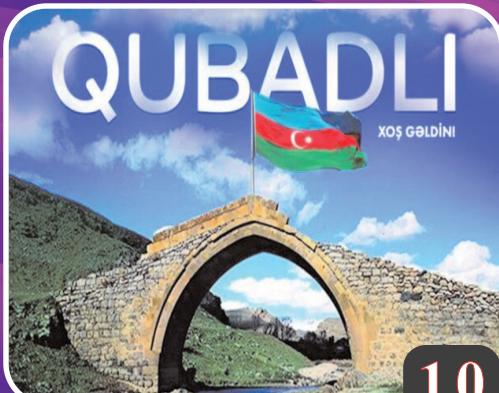
14

Erməni revansıstları öz xalqlarına
xaos və müharibə təklif edir

15

**Böyük
Qayıdış:
Qubadlıda
yeni həyat
başlayır**

10

**Qanundakı
dəyişiklik
zorakılığının
qarşısını
alacaq?**

16

"Kiçik ada dövlətlərinə yardım bizim üçün mənəvi borcdur"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 13-də Tuvalunun general-qubernatoru Falani Tofinqanı, Tonqa Krallığının Baş naziri Savalenı Siaosi Ofa Ki Vahafolauunu və Baham Adaları Birliyinin xarici işlər naziri Mitçel Frederik Audleyi qəbul edib.

Qonaqları salamlayan Prezident İlham Əliyev bildirib ki, kiçik ada dövlətlərinə yardım ölkəmiz üçün mənəvi borcdur: "Sizi əmin edə bilərik ki, kiçik ada dövlətləri məsəlesi, onlara dəstəyin verilməsi, onların: Xoş gəlmisiniz. Sizi görmək xoşdur. Size Azərbaycanda yaxşı vaxt keçirməyi arzu edirəm. Burada qonaqlarımızın iqlimle bağlı mühüm məsələləri müzakirə etmələrini görmək çox xoşdur. Sizi konfransda dəvət etmək istəyirəm. Əlbəttə, ümidi varam ki, siz konfransın açılış mərasimində olacaqsınız. Beləliklə, bu, ikiterəfli gündəliyimizi, bizim birlikdə neçə çalışma bələcəyimizi və bəzən iqlim çağırışını ilə bağlı sizi neçə dəstəkləyə bələcəyimizi müzakirə etmək üçün yaxşı fürsətdir. Xoş gəlmisiniz. Bilirom ki, Azərbaycanda geniş programınız və çoxlu görüşləriniz var. Əminem ki, yaxşı təessüratlarla geri döñecəksiniz."

Tuvalunun general-qubernatoru Falani Tofinqanı: Əlbəttə. Sabahınız xeyir, cənab Prezident. Mən Tuvalunu təmsil edirəm. Tuvalı hökumətinə göndərdiyiniz dəvəti böyük minnətdarlıq hissi ilə qəbul edirəm. Buna görə də gözəl paytaxtınız Bakı şəhərinə səfərim hökumətlərimiz - Azərbaycan hökuməti və mənim hökumətim arasında olan güclü diplomatik elaqələrin aydın təzahürüdür.

Cənab Prezident, icazə verin, aşağıdakı təklifləri Sizin ali diqqətinizə çatdırırm. Bunlar əsasən üç geniş sahəni əhatə edir. COP29 üçün bir nömrəli əsas prioritetlər. İtki və Zərər Fondunun fəaliyyətə başlaması. İqlim maliyyələşməsi üzrə yeni kollektiv kəmiyyət hədəfinin müəyyən edilməsinin yekunlaşdırılması. İqlim dəyişikliyinin qarşısının alınması tədbirlərinin görülməsi, təmiz enerjiyə ədalətli və bərabər keçid prosesinin qəbul edilməsi.

Zati-aliləri, ölkələrimiz arasında diplomatik elaqələri gücləndirmək üçün Tuvaluda adaptasiya layihəsinin maliyyələşdirilməsi məsəlesi bize layihənin nəticələrini COP29-da nümayiş etdirmək imkanını verəcək. Ölkələrimiz - gözəl Azərbaycan və kiçik ada ölkəsi olan Tuvalu arasında viza rejiminin aradan qaldırılmasını Sizdən xahiş edirik.

Prezident İlham Əliyev Tuvalunun general-qubernatorunu, Tonqanın Baş nazirini və Baham Adaları Birliyinin xarici işlər nazirini qəbul edib

Azərbaycan hökumətindən tələbələrə təqəüdlərin ayrılmamasını xahiş edirik ki, bizim istedadlı gənclərimiz Sizin yüksək seviyyəli ali məktəblərinizə və digər texniki kolleclərə qəbul ola bilsinlər. Sonuncu məsələ, cənab Prezident, mən COP29-dan önce Tuvaluna səfər etmək üçün bizim hökumətimiz adından dəvəti Zati-aliləri cənab Prezidentə çatdırıram. Vaxtinizi almayaq, cənab Prezident, bir daha Sizə çox sağ olun demək istəyirəm.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkür edirəm. Çox sağlam.

Tonqa Krallığının Baş naziri Savalenı Siaosi Ofa Ki Vahafolau: Cənab Prezident, Tuvalunun general-qubernatorunun Size ünvanlaşdırılmış minnətdarlıq qoşulmaq istəyirəm. Həmçinin təkcə mənə yox, eyni zamanda, nümayəndə heyətimize Azərbaycan hökuməti tərefindən göstərilən qonaqpərvərliyə görə səmimi təşəkkürümüz bildirirəm. Çox sağlam, cənab Prezident.

COP29 tekke qlobal miqyasda yox, konkret olaraq bizim kimi kiçik ada ölkələri üçün mühüm məsələlərin həllində dönüş nöqtəsi olmalıdır. Cənab Prezident, yəqin bilirsiniz, iqlim dəyişikliyi sərhədlərə baxmir, kiçik və ya böyük ölkə olmasına baxmir. O, sadəcə, hamıma təsir edir. Bu vəzifəni üzərinə götürdüyü üçün Azərbaycanı və xüsusilə Sizi teqdir edirəm. Bu, asan bir vəzifə olmayaçaqdır. Biz burada olduğumuz müddədə Sizin liderliyinə və COP29-a sədrliliyinə dəstək olacaq ki, bu COP-un daha da faydalı olması üçün yolları müəyyən edə bilək.

Mən çoxlu COP-larda iştirak etmişəm və bəzən biz özümüzə sual edirik, xüsusilə okeanın o təyində olduğumuzu nəzərə alaraq buraya gəlməyə dəyərəm? Buna görə Azərbaycanda keçiriləcək COP-da nələr etmək olar müzakirəsine qoşulmaq üçün kiçik ada ölkələrinin cəlb edilməsi bizontəninkı xoş təəccüb hissə doğurdu, biz bu addımı yüksək qiymətləndiririk. Hesab edirəm ki, təsir altında olan ölkələrin nöqtəyinə nəzərindən biz nə kimi məsələləri nəzərdən keçirməliyik, burada - Azərbaycanda keçirilən COP-da prioritətlərin nədən ibarət olacağının müzakirə etmək irəliyə doğru atılan mühüm bir addımdır. Biz COP29 üçün sərgilədiyiniz cesaret və sadıqlığı bir daha təqdir edirik və birlədkə işləyərək hətta biz kiçik ada ölkələri COP29-u uğura çevirə biləcəyimizə və bu beynəlxalq foruma olan

inamı bərpa edə biləcəyimizə inanırıq. Çünkü biz iqlim dəyişikliyi haqda uzun müddətdir ki, danışıraq. Məsələn, itki və zərərlər məsəlesi Tuvalu tərifindən on ildən çoxdur ki, qaldırılır və yalnız keçən il biz müəyyən razılığa gələ bildik. Biz müəyyən bir prosesin olduğunu bilirik, lakin bu, çox uzun zaman aparır, xüsusilə bizim hamımanın iqlim dəyişikliyinin təsirini hiss etdiyimiz bir dövrə. İnsanlar bu problem haqda danışır, lakin bəzilərimiz iqlim dəyişikliyinin təsirini hiss edir. Məsələn, dəniz səviyyəsinin qalxması. Biz dəniz səviyyəsinin qalxmasına görə sahilyanı ərazilərin geriye çəkilməsini nəzərdən keçirirdik. Bundan əlavə, bizdə təbii fəlakətlər baş verir. Bizdə çox güclü sıklonlar olur və məsələn, Tahada vulkan püşkürməsi və sunami baş vermişdir. Bu hadisələr sahilyanı sərhədlərin geriye çəkilməsini zəruri etdi və sahil mühafizəsi nöqtəyi-nəzərindən bütün məsələni mürəkkəbliyətliyəndir.

Bu səbəbdən biz hökumətinizin COP29-dakı sədrliliyi üçün sahillərin mühafizəsinə dair müzakirə mövzuları təklif etmək istərdik. Baham adalarının əvəzindən danışmaq istəməzdik, ancaq biz və hər halda Tuvaluda 99 faiz okeanla əhatə olunmuşu, ərazilərimiz olduqca kiçikdir. Biz bəzən özümüzü böyük okean dövləti adlandırdıq. Ancaq reallıq ondan ibarətdir ki, bizim resursumuz və torpaq sahəmiz yoxdur, olan kiçik sahəni qorumaq üçün əlimizdən gələni etməliyik. Hər il Sakit Okean hövzəsi liderlerinin toplantısı təşkil olunur, 18 dövlətin rəhbərləri Liderlərin Forumu adlanan tədbirə toplaşırlar. Buraya Avstraliya və Yeni Zelandiya da daxildir. Bu il liderlər Tonqaya səfər edəcəklər.

Zati-aliləri, zənnimcə, bu, Sizin və ya COP-un prezidentliyinin nümayəndəsinin iştirakı üçün münasib məkan olacaqdır ki, orada COP29-a baxış təqdim edilsin və Sakit Okean hövzəsinin kiçik ada dövlətlərinin dəstəyi əldə olunsun. Kiçik ada dövlətləri üçün əhəmiyyətli məsələlərin Sizdən və nümayəndələrinizlə müzakirə edilməsi imkanına görə şadıq. Bəli, bizim Kiçik Ada Dövlətləri Alyansımız var və biz BMT çərçivəsində gündəliyin təşviqində yardımçı ola bilərik. Biz Sizi və ya nümayəndənizi avqust ayının sonuncu həftəsi Tongqada görməkdən şad olardıq. Orada Sakit Okean hövzəsi liderleri ilə birbaşa müzakirə aparmaq imkanı olacaqdır. Biz Azərbaycanda keçiriləcək

COP29-a qədər bir neçə ay ərzində Sizinə eməkdaşlıq etməkdən məmənun olardıq. Cənab Prezident, dəvətə və qonaqpərvərliyə görə bir daha təşəkkür edirəm.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağlam.

Baham Adaları Birliyinin xarici işlər naziri Mitçel Frederik Audley: Apellyasiya Məhkəməsi hakimləri arasında belə bir ifadə var – onlar özləri qərarı qəbul etmək istəməyəndə deyirlər: mən bütün deyilənlərlə razıyam. Mən də sözlərimə bununla başlamaq istərdim. Hər ölkəyə gəldikdə vəziyyət eynidir. İlk növbədə, mən hazırda digər bir dövlət səfəri ilə bağlı burada ola biləməyin hörmətli Baş nazirimiz adından üzrxahlıq diləmək istərdim. Ancaq mənə tapşırılıb ki, bu işi öz üzərinə götürdüyüñüz üçün Size təşəkkürümüzü ifadə edim. Baş nazirimiz payızda COP29-da iştirak etmek üçün buraya səfər edəcəkdir.

Mən itki və Zərər Fonduna maliyyə vəsaitlərinin cəlb olunması məsələsini xüsusilə qeyd etmək istərdim. Məni hava limanında qarşılıyan həmkarlara söyledim ki, müvafiq maliyyə vəsaiti cəlb edildikdə Baham adaları sahillərinə yaxınlaşdırma ölkənin adını daşıyacaq dalğaqranın inşası belə mümkündür. Xəzər dənizində gördüğüm dalğaqran məndə dərin təəssürat yaratdı. Mən uşaqlıqda Xəzər dənizi haqqında eşitmışdım. İndi isə onu şəxslən görmek mənə çox xoş oldu.

Ancaq burada Baş nazirin də qeyd etdiyi kimi, ciddi məsələ tropik sıklonlardır. Beş il önce baş vermiş yalnız bir qasırğa nəticəsində Baham adaları ümumi daxili məhsulun 30 faizini itirib və biz hələ də onun fəsadlarını aradan qaldırıraq. Itki və Zərər Fondunun maliyyə imkanları sayəsində nəhəng dalğaqranların inşası nəzərdə tutulub. Baham adaları, ümumilikdə, Karib hövzəsi ölkələri üçün burada en böyük çətinlik ondan ibarətdir ki, biz yüksək gelirli ölkələr hesab edilirik. Coxları isə bunu nəzərə alır ki, təbii fəlakətlər baş verir, ölkəyə ciddi ziyan dəyir və daha sonra güzəştli şartlarda maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi məsələsində problemlər yaranır. Bu səbəbdən biz, həmçinin beynəlxalq maliyyə təsisatları çərçivəsində bununla bağlı dəyişikliklərin edilməsi üzərində çalışırıq.

Ardı Səh. 3

"Kiçik ada dövlətlərinə yardım bizim üçün mənəvi borcdur"

Əvvəli-Səh-2

Ölkənizlə ikirəfli əsasda diplomatik münasibətlər 2017-ci ilin mayında qurulub. Hazırda təklifimiz ondan ibarətdir ki, biz bunu daha irəliyə aparaq, indiki mərhələdə qeyri-rezident səfirlər təyin edək və Xarici İşlər nazirlikləri vasitəsilə viza tələbinin aradan qaldırılmasına nail olaq. Bizim bir sıra ölkələrlə belə sazişlərimiz var. Düşünürük ki, bu, münasibətlərimizin irəliyə doğru aparılması istiqamətində məqsədə uyğun addım olar. Bir sözə, bir daha sadəcə qeyd etmək istəyirəm ki, bu məsələ ciddidir. Baş nazir onu ekzistensial məsələ adlandırır. Baham torpaqlarının 80 faizi dəniz səviyyəsindən cəmi bir metr hündürlükdedir. Ən yüksək nöqtə dəniz səviyyəsindən 206 fut təşkil edir. Yəni, çox da yüksək deyil.

Öten il Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasında çıxış etdiğdən sonra orada "Səyahətçilər klubu" mənə bir təqdimat göstərdi. Təqdimatda əger biz bu problemin qarşısını almasaq, 2070-ci ildə paytaxt şəhər Nassau və adaların hansı vəziyyətdə olacağı nümayiş etdirilirdi. Adanın 30 faizi suyun altında qalacaq. 2100-cü ildə isə 70 faiz su altında qalacaq. Bu səbəbdən Baş nazir həmin məsələni bizim mövcudluğumuzla bağlayır. Ümid edirik ki, bu sefer məsələnin dərk edilməsini konkretləşdirəcək, bize dəstək veriləcək və beşəliklə, biz məsələnin həllində irəliyə doğru birgə gedə biləcəyik. Lakin qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi, itki və zərərlərin qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi bir daha qeyd edilməlidir.

Səfərə dəvət etdiyinize görə bir daha minnətdaram. Üzrülü hesab edin ki, Baş nazir özü gələ bilmədi. Sizinlə gələn aylar ərzində işin davam etdirilməsini səmimiyyətlə arzulayıram.

Prezident İlham Əliyev: Bir daha çox sağ olun. Ölkəmizə səfər etdiyinizə görə minnətdarıq. İkitərəfli gündəliyimiz və COP29 məsələləri barədə səhbət etmək üçün yaxşı fürsətdir. Bizə bu missiyani təxminən 200-ə yaxın ölkənin yekdil qərarı ilə həvəle ediblər. Bu, Azərbaycana hörmət əlamətidir və həmçinin nəticələrə nail olacağımızın tezahürüdür. Bildiyiniz kimi, biz Qoşulmama Hərəkatına dörd il ərzində sədilik etdik. Sədiliyə də yekdil qərarla seçildik. Sədiliyimizi Uqandaya həvələ etdiyimiz zaman biz artıq nəzərəçarpan nəticələrə aid yaxşı təcrübənin əsasını qoyduq. Təsisatin inkişafı, o

cümədən COVID-19 kimi çətin vaxtlarda ehtiyacı olan dövlətlərə dəstək, bu məsələnin mümkün qədər yüksək səviyyəye qaldırılması onların sırasındadır. Yəni, bizim təşəbbüsümüzle Baş Assambleyanın xüsusi sessiyası təşkil edilmişdi.

Hazırda biz COP29-a sədilik edirik və buna praktiki nöqtəyi-nəzərdən yanaşırlıq. Biliyik ki, bir çox müzakirələr, səhbətlər aparılıb, lakin netice çox olmayıb. Bizim mövqeyimiz isə hər zaman çox praktiki və praqmatik olub. Biz nəticələrə nail olmaq istəyirik. Konfransda müzakirə olunacaq ən mühüm məsələ maliyyədir. Vəsaitlərin ayrılması üzərində feal çalışıraq ki, həmin məsələlər həllini tapşın. Eyni zamanda, anlayıraq ki, iqlim dəyişmələri bəzi ölkələr üçün problemdir, lakin digərleri üçün mövcudluqla bağlı olan məsələdir. Biz bunu aydın şəkildə anlayırıq. Düşünürük ki, kiçik ada dövlətlərinə yardım bizim üçün mənəvi borcdur. Sizi əmin edə bilərik ki, kiçik ada dövlətləri məsəlesi, onlara dəstəyin verilməsi, onların müdafiəsi müzakirələrin təməlində dayanacaq. COP29-un sədilik kimi, biz bunu diqqət mərkəzində saxlayacaqıq. Həmçinin digər kiçik ada dövlətləri ilə məsləhətlişərək, COP29 zamanı yüksək səviyyəli nümayəndələrin görüşünün təşkil olunmasını təklif edirik. Eyni zamanda, kiçik ada dövlətlərinə dəstəyin verilməsi məqsədile praktiki töhfəni və maliyyələşmə addımlarını bəzi tərəfdəşlərlə artıq müzakirə edirik.

Artıq dediyim kimi, hər kəs, o cümədən Azərbaycan iqlim dəyişmələrindən əziyyət çəkir. Sizdə su artıqdır. Bizdə isə su azdır. Bizdə quraqlıq, sizdə isə dənizin ərazinə daxil olması var. Bununla belə, hər bir ölkə problemlə üzləşir, lakin sizin üçün bu, mövcudluqla bağlıdır. Qlobal istiləşmədə böyük payı olan ölkələr isə bundan əziyyət çəkən ölkələrin maraqlarına və gündəlik tələblərinə göz yummalı deyillər. Qlobal istiləşməyə siz səbəb olmamışınız, biz səbəb olmamışız. Bizim payımız, ola bilsin, mində birdir. Biz axı əziyyət çəkirik. Siz daha çox əziyyət çəkirsiniz. Mən bir daha sizi əmin edə bilərem ki, biz təkcə sözə deyil, o cümədən işdə göstərəcəyik. COP29-un nəticəsi kimi Sizə maksimum gözəçarpan dəstəyin göstərilməsi üçün tərəfdəşlərimizla işləyəcəyik. Bizə gəldikdə, biz buna maliyyə töhfəsini verməyə hazırlıq. Sonda xatirə şəkli çəkdirilib.

ICESCO ilə Azərbaycan arasında uğurlu əməkdaşlıq həyata keçirilir

Prezident İlham Əliyev Şuşada ICESCO-nun Baş direktorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 11-də Şuşada ICESCO-nun Baş direktoru Salim bin Məhəmməd əl-Maliki qəbul edib. Görüşdə Şuşada keçirilən VII "Xarıbülbül" Beynəlxalq Müsiqi Festivalının əhəmiyyəti qeyd olundu.

Söhbət zamanı bundan əvvəl keçirilən görüşlər məmənluqla xatırlanırdı.

ICESCO-nun Baş direktoru Şuşaya budefəki səfərində burada çox böyük inkişaf proseslərinin və dəyişikliklərin şahidi olduğunu bildirdi, işğal zamanı ermənilər tərəfindən tamamilə dağdırılmış məscidlərin yerində yeni məscidlərin inşa edilməsinin İslam dininin dəyərlərinin qorunması baxımından əhəmiyyətini vurguladı. Görüşdə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə böyük bölgə və yenidənqurma işlərinin getdiyi mə-

nunluqla qeyd olundu. ICESCO ilə Azərbaycan arasında uğurlu əməkdaşlığı həyata keçirildiyi bildirildi, əlaqələrimiz bundan sonra da genişlənəcəyinə əminlik ifadə olun-

du və perspektivlər barədə fikir mübadiləsi aparıldı. ICESCO-nun Baş direktoru Prezident İlham Əliyevə xatirə hədiyyəsi təqdim etdi.

Əlaqələndirmə Qərargahının növbəti icası Xankəndi şəhərində keçirilib

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işğaldən azad edilmiş ərazilərin məsələlərinin mərkəzləşdirilməsi qaydada həlli ilə bağlı İlaqələndirmə Qərargahının rəhbəri Samir Nuriyevin sədriyi ilə Qərargahın növbəti icası Xankəndi şəhərində keçirilib.

AZƏRTAC xəber verir ki, iclas iştirakçıları Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümü münasibətlə Ulu Önderin əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Qərargah rəhbəri açılış nitqində bildirib ki, Ulu Önder Xankəndi şəhərinin inkişafına xüsusi diqqət yetirib. Qeyd edilib ki, Xankəndidəki binaların əksəriyyəti, o cümədən bugünkü iclasın keçirildiyi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin yerləşdiyi bina da məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyi dövründə inşa edilib.

Qərargahın rəhbəri Ulu Önder Heydər Əliyevin siyasi ərisinin layıqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin yürütüdüyü müdrik siyasetin nəticəsində Azərbaycanın tarixi Qələbə qazandığını və erazi bütövlüyünün və suvereniyinin hərbiyyəsi yolla tam bərpə edildiyini iclas iştirakçılarının diqqətine çatdırıb.

Qərargahın rəhbəri bildirib ki, dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə azad edilmiş bütün ərazilərdə, o cümədən lokal antiterror tədbirlərindən sonra suvereniyin bərpə edildiyi ərazilərdə sürətli bərpə-quruculuq işləri davam etdirilir və ilin sonundakı köç qrafikinə uyğun müvafiq yaşayış məntəqələrinə əhalinin geri qayıdışı nəzərdə tutulur.

Dövlətimizin başçısının verdirdi tapşırıqlara uyğun olaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə müasir infrastrukturun yaradılması, o cümədən ərazilərin milli iqtisadiyyata sürətli reinteqrasiyası və dayanıqlı inkişafının təmin olun-

ması istiqamətində çoxşaxəli layihələrin həyata keçirildiyi bildirilib. Bununla yanaşı, Qərargah rəhbəri qeyd edib ki, görülən kompleks tədbirlər geri qaydan əhalinin layıqli yaşayış şəraitinin yaradılmasına və rifah halının yüksəldilməsinə xidmət edir.

Daha sonra iclasın gündəliyinə uyğun olaraq, Əlaqələndirmə Qərargahının idarələrəsi Mərkəzinin fealiyyəti, "Azərbaycan Respublikasının işğaldən azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Programı"nın icrası çərçivəsində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında məşğulluğun və məskunlaşmanın təmin edilmesi, iqtisadi aktivliyin və sahibkarlıq fealiyyətinin stimulasiyası və təsərrüfatı sahəsində, yaşayış məntəqələrinin yenidən qurulması və bərpası üzrə gərələn işlər barədə məruzələr dinlənilib. Bundan əlavə, həmin ərazilərdə sosial infrastrukturun, o cümədən səhiyyə və təhsil müəssisələrinin tikintisi və işinin təşkilinə dair məlumatlar təqdim edilib.

Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin fealiyyəti çərçivəsində görülən işlər və qarşıda duran vəzifələr barədə Prezidentin xüsusi nümayəndəsi çıxış edib.

Qərargahın rəhbəri işğaldan azad olunmuş ərazilərə bu ilin sonundakı 27 yaşayış məntəqəsi üzrə geri qayidəqən əhalinin sayının ümumilikdə 25 min nəfərdən çox olacağını və növbəti illərdə bu rəqəmin getdikcə artacağını diqqətə çatdıraraq, "Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Programı" çərçivəsində görülən işlərin keyfiyyətli, vaxtında və əlaqələndirilmiş şəkildə icrasının vacibliyini xüsusi vurgulayıb.

İclasın sonunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən qarşıya qoyulan vezifələrin icrasından iżli gelərkən müvafiq tapşırıqlar verilib. İclasdan sonra Xankəndi və Xocalı şəhərlərində, həmçinin Əsgəran qəsəbəsində müvafiq ərazilərə və bir sira obyektlərə baxış keçirilib.

Azerbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Aliyev mayın 13-də Millətlər Birliyi təşkilatının (Commonwealth) baş katibi Patrisia Skotlendi qəbul edib. Ölkəmizə sefərində məmənunluğunu bildirən Patrisia Skotlend sefərinin Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının ildönümüne təsadüf etməsini xüsusi vurğulayaraq, Ulu Önderin və görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə Əliyevanın məzarlarını ziyarət etdiyini bildirdi, dahi şəxsiyyətin və onun ömür-gün yoldaşının Azərbaycanın inkişafına verdiyi töhfələri xatırlatdı.

Patrisia Skotlend ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına uğurlu sədrliyini məmənunluqla qeyd etdi, bunun özünü xüsusile COVID-19 pandemiyası zamanı göstərdiyini vurğuladı.

O, Uqandada Hərəkatın Zirvə toplantısında iştirak etdiyini deyərək orada bütün dövlətlər tərəfindən Azərbaycanın sədrliyinin çox yüksək qiymətləndirildiyini və bunun praktiki nəticələrinin olduğunu qeyd etdi. Qonaq Azərbaycanın Hərəkata uğurlu sədrliyi ilə bağlı bir daha təbriklərini çatdırıldı.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığıını bildirən Prezident İlham Aliyev Patrisia Skotlendin ölkəmizdən yaxşı təəssüratlarla ayrılağına ümidi var olduğunu dedi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi çərçivəsində səmərəli fəaliyyət göstərdiyini, Hərəkatin təsisatlanması iştiramətində mühüm addımlar atdığını vurğuladı. Pandemiya dövründə COVID-19 ilə bağlı BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının çağırılması təşəbbüsünün ölkəmizə məxsus

"Azərbaycan az inkişaf etmiş ölkələrin problemlərinə xüsusi diqqət yetirəcək"

Prezident İlham Əliyev Millətlər Birliyi təşkilatının baş katibini qəbul edib

olduğunu xatırladan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın 80-dən çox ölkəyə, xüsusilə Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərə yardım göstərdiyini, vaksin müləciliyinə qarşı BMT təsisatlarında müvafiq qətnamələrin qəbul olunmasını təmin etdiyini, bununla mübarizə iştiramətində beynəlxalq aləmdə səyərləri birləşdirmək üçün fəaliyyətini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına üçlülik sədrliyi üzv dövlətlərin dəstəyi ilə daha bir il müddətində uzadılmışdır.

Azərbaycan Prezidenti ölkəmizin Hərəkata sədrliyi dövründə qazandığı beynəlxalq təcrübədən iqlim dəyişikliyi ilə bağlı istifadə edəcəyini, bu məsələdə də səyərləni davam etdirəcəyini dedi, iqlim dəyişikliyindən əziyyət çəkən ölkələrə ədaletli yanaşmanı nümayiş etdirəcəyini bildirdi.

Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, dünya ictimaiyyətinin yekdil dəstəyi ilə ölkəmizin COP29-a sədrlik etməsi və bu tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı qərar qəbul olunub. Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatinin "sədrlik üçlüyündə" yer aldığından əziyyət çəkən ölkələrə ədaletli yanaşmanı nümayiş etdirəcəyini bildirdi.

Qonaq Millətlər Birliyi təşkilatının üzvlərinin 33-nün məhz kiçik ada dövlətləri olduğunu deyərək, həmin ölkələrin iqlim dəyişikliklərinin mənfi fəsادlarına en çox məruz qalan, hətta iqlim dəyişikliklərinə görə mövcudluqları sual altında olan dövlətlər olduğunu vurğuladı.

Azərbaycanın kiçik ada dövlətlərinin və az inkişaf etmiş ölkələrin problemlərinə COP29 sədrliyi çərçivəsində xüsusi diqqət yetirəcəyini deyən Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, ölkəmiz onların problemlərinin həllinə öz töhfəsini verməyə hazırlıdır. Bu xüsusda Azərbaycan ilə Millətlər Birliyi təşkilatı arasında birgə əməkdaşlıq layihələri və COP29 çərçivəsində kiçik ada dövlətlərinə həsr edilmiş xüsusi iclasın keçirilməsi məsələləri müzakirə olundu.

"The Standard" nəşri: COP29-a ev sahibliyi etməyə hazırlaşan Azərbaycan tarixi anın astanasındadır

Bu ilin noyabrında Bakıda COP29-a ev sahibliyi etməyə hazırlaşan Azərbaycan tarixi anın astanasındadır. Biz bu məsuliyyəti təkcə beynəlxalq ictimaiyyətin ölkəmizə etimadının göstəricisi kimi deyil, həm də iqlim dəyişikliyi ile mübarizədə əhəmiyyətli dəyişikliklərin aparılması üçün elverişli fürsət kimi görürük."

Bu fikirlər Azərbaycanın Keniyadakı səfiri Sultan Hacıyevin "The Standard" qəzetində dərc olunan məqaləsində yer alıb.

Məqalədə bildirilib ki, Azərbaycanın yanaşmasının mərkəzində inklüativlik principi dayanır. COP29 yalnız seçilmiş insanlar üçün deyil, burada hamımızın iştirakı nəzərdə tutulur. Müxtəlif qruplardan olan insanların fikirlərinin və imkanlar barede tekliflərinin eşidilməsini və onlara hörmət olunmasına təmin etməkə biz daha güclü tərəfdəşləqlər qura və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə təkbaşına bacardığımızdan daha səmərəli nəticələr əldə edə bilərik.

COP28-də xüsusi maliyyə, uyğunlaşma və iqlimlə bağlı itki və zərərlərin aradan qaldırılması kimi sahələrdə əldə edilmiş irəliləyişlərə toxunan səfir vurğulayıb ki, qarşida görülesi çox iş var. İnkışafa yönəlmüş ənənəvi dəstək çox mühüm olsa da, iqlimlə bağlı fəaliyyətin artan maliyyə tələblərini

ödəmək üçün kifayət etmir:

"Beynəlxalq birlik olaraq, iqlimlə bağlı çağrışların səmərəli həlli üçün yanaşmamızda və düşüncə tərzimizdə əsaslı dəyişiklik etməyimiz həqiqətən vacibdir. Azərbaycanın atlığı mühüm addımlardan biri 2024-cü ili "Yaşıl dünya naminə həmrəylik il" elan etməsidir. Bu qlobal mübarizəyə sadıqlıymızı vurğulamaqla yanaşı, həm də milli, regional və beynəlxalq səviyyələrdə tərəfdəşləq əlaqə-

COP29: Why Azerbaijan is seeking partnerships with countries with limited connections and partnerships

Azerbaijan stands on the cusp of a historic moment as we prepare to host COP29 this November in Baku. It is with great honor that we accept this responsibility, recognizing it not only as a testament of trust by the international community but also as a pivotal opportunity to drive meaningful change in the fight against climate change. We are acutely aware of the immense responsibility that rests on our shoulders as the host country – and that time is of the essence. Most host countries are appointed 14-15 months in advance of the

lərinin gücləndirilməsinə diqqətimizi fokuslaşdırıyım"

Səfir onu da bildirib ki, COP29 sədrliyinin danışqlar üzrə komandası kollektiv fəaliyyətin uğur qazanmaq üçün çox vacib olduğunu dərk edərək, müxtəlif tərəfdəşlər və danışqlar qrupları ilə fəal şəkildə əməkdaşlıq edir: "Biz öz fəaliyyətimizdə Qlobal Cənub və Qlobal Qərb arasında fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmağa çalışırıq. COP29

tarixən məhdud əlaqələrə və tərəfdəşləqlərə malik olan ölkələri bir araya getirməklə effektivliyi gücləndirən və integrasiya rolunu oynayan faktor olmalıdır. Buna misal olaraq Azərbaycan ilə Keniya arasında inkişaf edən tərəfdəşləq münasibətlərini göstərmək olar. Keçmişdə ölkələrimiz arasında yaxşı münasibətlər olsa da, biz xüsusilə Keniya'nın iqlim dəyişikliyinin həllindəki mühüm rolü fonunda eməkdaşlığını möhkəmləndirməyin zəruriliyini dərk edirik. Məhz buna görə də COP29-un prezidenti Muxtar Babayev martda BMT-nin Ətraf Mühit Assambleyası çərçivəsində Prezident Ruto ilə görüşüb".

"COP29 və ya BMT-nin Ətraf Mühit Assambleyasının (UNEA-6) bu yaxınlarda keçirilmiş altıncı sessiyası kimi tədbirlər dünya dövlətlərinin ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində səyərini kollektiv şəkildə necə əlaqələndirə bilməcəyinə dair mühüm nümunələrdir. BMT-nin Ətraf Mühit Proqramının (UNEP) qlobal ekoloji gündəliyin irəli aparılmasında göstərdiyi liderlik təqdirdəliyidir və biz bu dinamikanı davam etdirməliyik. COP28-də irəli sürürlən və COP28, COP29 və COP30-un sədrliklərini özündə birləşdirən "Üçlü" mexanizmi belə bir dinamikanın qorunub saxlanması təmin edilməsində çox mühüm nailiyyətdir. Ancaq bu, sadəcə Kənya və Azərbaycan üçün bir missiya deyil. İnkışaf etmiş ölkələr Kənyanı və ümumilikdə Afrikanın iqlim dəyişikliyi sahəsində səyərini artırmaq üçün maliyyələşdirilməye, texnologiya transferine və bacarıqların artırılmasına dəstəye daha çox çıxış əldə etmək məqsədile daha çox iş gərərək təhfə vermelidir. Əger biz qlobal temperatur artımının 1,5°C dərəcəyə qədər məhdudlaşdırımaq nail olmaq istəyirik, qəbul etməliyik ki, belə bir mürəkkəb problemin həlli zamanı kompleks yanaşma tətbiq edilməlidir", - deyə Azərbaycan səfiri məqaləsində vurğulayıb.

Avropalı parlamentarı: "Hər bir ölkənin ərazi bütövlüyüne və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinə hörmətlə yanaşılmalıdır"

Azərbaycana ilk dəfədir səfər edirəm. Səfərimin məqsədi ölkənizi xaxından tanımaqdır. Ölkəniz haqqında təsəvvürüm o qədər geniş olmasa da, bilirəm ki, Azərbaycan xalqı çox çətin dövrlər yaşayıb.

Ermənistən tərəfindən ərazilərin işgali nəticəsində evlərindən didərgin düşmüş insanların çəkdiyi əziyyətlər məni çox kədərləndirirdi. Doğma yurdularından qovulmuş azərbaycanlıların geri qayıdışi artıq başlayıb və ümid edirəm ki, keçmiş məcburi köçkünlərin hamısı tezliklə öz evlərinə qayıdaçıqlar.

Bu fikirləri AZERTAC-a məxsusi müsahibəsində ölkəmizdə səfərdə olan Avropa Parlamentinin nümayəndəsi Xaviyer Nart səsləndirib. "Hər bir ölkənin ərazi bütövlüyüne və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinə hörmətlə yanaşılmalıdır. Bu, bir normadır", - deyən nümayəndə Cənubi Qafqaz regionundakı mövcud vəziyyətdən danışıb.

Gürcüstəndə və Ermənistəndə olduğunu deyən nümayənde bildirib: "Avropa Parlamentinin üzvləri kimi Cənubi Qafqaz regionundakı vəziyyət bizi maraqlandırır. Mənim mövqeyim aydınır. İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl də, sonra da mövqeyim regionda sülhü, dinc yanaşı yaşayışı, insanlar arasında hörməti ifade edib".

Şuşadan dünyaya yayılan daha bir mesaj

Prezident İlham Əliyev: "Şuşaya gələn hər bir insan əyani şəkildə görür ki, burada Azərbaycan ruhu var"

Milli-mənəvi dəyərlərə malik olan Azərbaycan xalqı kimliyini tarixi hadisələrin gedişində təsdiqləyib. 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunması Azərbaycanın mübarizələrlə dolu hayatında mücadilə apararaq azadlıq eşqini reallaşdırın xalq olduğunu dünyaya mesaj olaraq çatdırıldı.

Bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımmasına, dəstekləməsinə, beynəlxalq tədbirlərdə və platformalarda həqiqətlərini çatdırmaq istiqamətində böyük işlər aparılmasına baxmayaraq, heç bir səməresi olmadı. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənən mükəmməl hərbi strategiya və taktika 44 günlük Vətən müharibəsində döyüş meydanında Azərbaycan Ordusunun "Dəmir Yumruq" eməliyyatını sürətlə və az itki ilə reallaşdırmağa imkan verdi. Döyüş meydanında əməli təsdiqini tapan "Qarabağ Azərbaycandır və nida" həqiqəti milli birliyimizin, haqqın və ədalətin Zəfəri kimi tariximizə yazıldı.

28 il həsrət qaldığımız qədim Şuşamıza geniş yollar açılıb. Şuşa əzəli sakinlərinə qucuaq açıb. Sınmayan, əyilməyen məğrur Şuşa qapısından qovduğu düşmənə kimliyini sübut edərək, Şuşa dağlarından, Cıdır düzündən sezilən intizara son qoydu və buzlaşmış, donmuş nefesinə təbiətin rəngarəngliyi istilik getirib. "Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq! Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2020-ci ilin noyabrın 8-də Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına müraciəti zamanı səsləndirdiyi bu fikirlər bu günün gerçeklikində öz ifadəsini bir daha təpib.

müstəsnadır. Məlumdur ki, 2009-cu ildə Bakı, 2018-ci ildə isə Naxçıvan şəhəri de İsləm dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edilmişdir. Bu dəfə isə Şuşa bu şərəflə ada layiq görürlər. Təbii ki, üç il

Biz Şuşaya qayıtmışıq.

Şuşa şəhəri 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" seçildi. Əsrarəngiz, füsunkar təbəeti, nadir tarixi-memarlıq abidələri, zengin irsi bu şəhərin "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan olunmasında əsas faktorlardandır. Şuşa şəhəri nəinki Azərbaycanın, türk dünyasının, eləcə də bütün dünyanın mədəniyyət paytaxtı elan olunmağa layıq olan şəhərdir. Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtından estafet islam dünyasına ötürüldü.

HƏM ŞUŞALILAR, HƏM BÜTÜN AZƏRBAYCAN XALQI BU İLLƏRİ MƏNƏVİ ƏZAB İLLƏRİ KİMİ ÖZ YADDAŞLA-RINDA SAXLAYIRLAR VƏ SAXLAYACAQLAR"

Bildiyimiz kimi, 2023-cü il sentyabrın 25-də Qəter Dövlətinin paytaxtı Doha şəhərində keçirilən İslam Dünyası Mədəniyyət Nazirlərinin 12-ci Konfransında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı 2024" ilinin açılış mərasiminin keçirilməsi Şuşanın daş yaddaşına hopan bir tarix kimi edəbədiləşdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ve birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirak etdiyi tədbir Alınmaz Qaladan dünyaya bir

mədəniyyət paytaxtı adına layıq

olan az sayda belə şəhər var. Bura Xurşidbanu Natəvəni, Molla Pənah Vəqifi, Qasim bəy Zakiri, Cabbar Qaryağdıoğlu, Mirzə Sadıqi, Nəcəf bəy Vəzirovu, Üzeyir Hacıbəylini, Əbdürəhim bəy Haqverdiyevi və onlarla belə dünyada tanınmış böyük ustadları yetişdirmiş torpaqdır.

"Biz 28 il Şuşasız yaşayırırdıq. Həm şuşalılar, həm bütün Azərbaycan xalqı bu illeri mənəvi əzab illeri kimi öz yaddaşlarında saxlayırlar və saxlayacaqlar. Dünən Şuşa şəhərinin dircəldilmesi istiqamətində növbəti addım atılmışdır, ilk sakinlər uzun fasıldən sonra öz doğma şəhərinə qayıdır burada məskunlaşmışlar. Şuşanın tarixi simasının bərpası istiqamətində fəal işlər gedir. Şuşa, sözün əsl mənasında, dircəlir. Şuşanın bir çox tarixi və dini abidələri işgal dövründə işgalçılar tərəfindən tamamilə dağıdılmışdır". Bu sözləri

Cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, "Hazırda dörd məscid yenidən qurulub, digər məscidlərdə təmir-bərpa işləri aparılır.

Ardı Səh. 6

Şuşadan dünyaya yayılan daha bir mesaj

Əvvəli-Səh-5

Bu işgala baxmayaraq, Şuşa öz ruhunu - Azərbaycan ruhunu qoruyub saxlaya bildi. Biz Şuşa azad olunandan sonra Şuşaya qayıtdıqda bir daha her birimiz bunu görmüşük və dəfələrlə görürük. Şuşaya gələn her bir insan əyani şəkildə görür ki, burada Azərbaycan ruhu var. Şuşa işgal, əsərət dövründə əyilmədi və biz - Azərbaycan xalqının nümayəndələri Şuşaya qayıtmalı idik. Qan tökərək, şəhidlər verərək, - Allah bütün şəhidlərimizə rehmet eləsin, - Şuşanın azad edilməsi, şəhər döyüşləri nəticəsində azad edilməsi tariximizin parlaq səhifəsidir".

İSLAM DÜNYASININ MƏDƏNİYYƏT PAYTAXTI

Bu gün tarixi dövrünü yaşayan Şuşa yenidən "Xarıbülbül" Beynəlxalq Müsiqi

İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan olunmasına həsr edilib. Bu gün bir çox müsəlman ölkələrinin kollektivləri bizim üçün müqəddəs olan Cıdır düzündə öz məhərətlərini ifadə edəcəklər. Bu, birlik bayramı olacaq, bu, həmərəlik bayramı olacaq. Eyni zamanda, Azərbaycan xalqının əyilməz ruhunu nümayiş etdirən bu məkan həm işğala qədər, həm işğal dövründə, həm də işğala son qoyulandan sonra hər birimiz üçün doğma və ezzidir. Bizim qəhrəman əsgərzabitlərimiz, bax, bu sıldırıム qayalara dırmaşaraq yüngül silahlarla şəhəri düşməndən azad etmişlər", - deyən Prezident onu da bildirib ki, bundan sonra Azərbaycan torpaqlarında daim sülh olacaq. Arzum budur, əminəm, bütün Azərbaycan xalqının arzusu budur ki, qoy, heç vaxt bu səma altında bir daha top səsləri eşidilməsin. Qoy, bundan sonra burada ancaq müsiqi sədaları səslənəsin.

Festivali ilə dünyaya səsini çatdırıldı. 35 yaşıni qeyd edən və Şuşanın rəmzi olan gülün adını daşıyan "Xarıbülbül" Müsiqi Festivalı 1989-cu ildən keçirilir. Festival həmin il may ayında məşhur xanendə, pedaqqoq, Xalq artisti Seyid Şuşinskinin 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Ağdam rayonunun Abdal Gülbəlli kəndində başlıyib, Şuşada davam edib və Ağdamda yekun konsertlər başa çatmışdır. 1990-cı ildən isə "Xarıbülbül" festivalı beynəlxalq status alıb. Festivalın bir sıra konsertləri Ağcabədi və Bərdədə təşkil olunub.

Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərimiz nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan sonra festival yenidən Şuşada keçirilir. Bu il isə festivalin məkanı genişlənərək Laçını da əhatə edir. 12 may 2021-ci il tarixində doğma Şuşanın səmasında illər əvvəl olduğu kimi Qarabağ şəhərəsi eşidildi və "Xarıbülbül" festivalına start verildi. Mayın 11-13-də yenidən Heydər Əliyev Fondu və Mədəniiyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Xarıbülbül" VII Beynəlxalq Müsiqi Festivalı baş tutdu.

Öz növbəsində "Xarıbülbül" Beynəlxalq Müsiqi Festivalı da islam dünyası ölkələri arasında mədəni əlaqələrin inkişafına töhfədir. Bu festival iştirakçıları arasında həm də ICESCO-ya üzv ölkələrdən ifaçılar və yaradıcı kollektivlər yer alıb. "Bu ilki "Xarıbülbül" festivalı bu hadisəye - Şuşanın

DİALOQUN MÖHKƏMLƏNDİRİLMƏSİNƏ TÖHFƏ

Yenidən Şuşa "Xarıbülbül" ə sahiblik etdi. 27 Qarabağ atından ibaret süvari dəstənin ICESCO-ya üzv ölkələrin bayraqları ilə Cıdır düzünə daxil olması rəmzi mənə daşıyır. Möhtəşəm mədəniyyət hadisəsinə çevrilən "Xarıbülbül" Beynəlxalq Müsiqi Festivalında Azərbaycanla yanaşı, Birləşmiş Ərəb Əmirlilikləri, İndoneziya, İran, Qazaxistan, Qəter, Qvineya, Mərakeş, Özbəkistan, Türkiyə də təmsil olunurdu. Konsert iştirakçılarının ifasında festival rəmzi olaraq tecəssüm etdirən "Səsin gəlsin, Xarıbülbül" mahnısı ilə yekunlaşdırıb.

Xatırladıq ki, festival mayın 12-də Şuşada, 13-də isə Laçında davam etdirildi. Dönyanın bir çox ölkələrindən coxsayılı müsiqiçilərin iştirak etdiyi bu dostluq və müsiqi bayramı mədəni irsimizin zəngin ənənələrinin qorunub saxlanması ilə yanaşı, müxtəlif ölkələri temsil edən müsiqiçilərə ünsiyyət və eməkdaşlıq üçün əlverişli şərait yaradaraq mədəniyyətlərarası dialoqun möhkəmləndirməsinə töhfə verir. Həm də buraya gələnlər Şuşada aparılan abadlıq quruculuq işləri ilə tanış oldular.

AZƏRBAYCANLILARIN ƏN SIX YASADIQLARI İKİNCİ YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Şuşaya səfəri çərçivəsində Turşu qəsəbəsinin təməlini qoyub. İşğaldan əvvəl Şuşa rayonunda Şuşa şəhərindən sonra Turşu qəsəbəsi azərbaycanlıların ən six yaşadıqları ikinci yaşayış məntəqəsi olub. Şuşa şəhərindən təxminən 17 kilometr məsafədə, Şuşa-Laçın yolunun kənarında yerləşən qəsəbə 1992-ci il mayın 15-də işğal edilib. 1989-cu ildə aparılmış siyahıyaalmaya əsasən qəsəbədə 755 nəfər yaşayıb. Qəsəbədə fərdi evlər, tibb məntəqəsi, xəstəxana, mədəniyyət evi, kitabxana, məktəb, televiziya ötürүcü qurğusu, elektrik yardımstansiyası, uşaq bağçası, müsiqi məktəbi, klub və s. binaları olub. İşğal nəticəsində bütün infrastruktur tam dağıldıb. Hazırda Turşu qəsəbəsində 353 ailə, 1403 nəfər qeydiyyatdadır. Yenidənqurma layihəsinə əsasən Turşu qəsəbəsinin ümumi sahəsi 126,46 hektar olacaq. Birinci mərhələdə 79,37 hektar sahədə yenidənqurma işləri aparılacaq.

"HƏR ŞEY COX MÜFƏSSƏL VƏ DƏQIQ, ƏN MÜASIR ŞƏHƏRSALMA QAYDALARINA UYGUN PLANLAR ƏSASINDA QURULUR"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşada Mamayı məscidiinin bərpədən sonra açılışında iştirak ediblər.

Heydər Əliyev Fondu "PAŞA Holding"ın dəstəyi ilə məsciddə və məscid ərazisindəki bulaqda apardığı bərpə işlərinə 2023-cü ildə başlanılıb. Mamayı məscidi şəhərin mərkəzi hissəsində yerləşən Mamayı məhəlləsində XIX əsrin sonlarında tikilib. Düzbucaqlı plan quruluşu olan iki-mərtəbeli məscidin sütunlu interyeri var. Məhəllə məscidləri kimi Mamayı məscidinin də damında azan vermək üçün taxtadan güldəstə quraşdırılmışdır. Mamayı məscidi sovet hakimiyyəti illərində poeziya evi kimi də fəaliyyət göstərib. Şəhərin digər məhəllələri kimi burada da məscid, bulaq, kiçik meydan və hamam olub. İşğal dövründə məscid və onun yanında yerləşən bulaq yarasız hala salınıb. Ermeni işgalçılari şəhərdəki bir çox abidələr kimi ərazidəki Mamayı bulağını da erməniləşdirməyə çalışmışdır. Bulağın üzerindeki yazıları silinib və yerinə xaç işarəsi hekk olunmuşdu. Bundan başqa, ermənilər saxtakarlıq edərək bulağın daşlarının üzərinə erməni və rus dilində yazılmış lövhə də hekk etmişdilər. Aparılan bərpə işləri nəticəsində artıq burada erməni vandalizminin bütün izləri aradan qaldırılıb.

Mamayı məscidində tarixən mehrab sərt ağac materialından istifadə olunub. Bərpə zamanı bütün işlər tarixi görkəm nəzərə alınmaqla aparılıb. Məscidin pəncərələri tarixi görünüşünə uyğun bərpə edilib, qarşı tərəfdə yarasız halda olan döşəmə yenidən qurulub.

Bundan eləvə Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Yuxarı Gövhər Ağa, Saatlı məscidləri, eləcə də Mehmandarovların malikanə kompleksi ərazisindəki məscid bərpə edilib və 2023-cü ilin may ayında istifadəyə verilib.

Görülən və görülecek işlərin məntiqi nəticəsi olaraq Şuşa həyatının işqli bir yolundadır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Şuşaya ilk köç edən ailələrlə görüşü zamanı çıxışında bildirdiyi kimi,

"Şuşanın dirçəldilmesi geniş vüsət alıb. Hər şey çox müfəssəl və dəqiq, ən müasir şəhərsalma qaydalarına uyğun planlar əsasında qurulur. Bu bərpə-yenidənqurma işlərinə biz dönyaın aparıcı şirkətlərini cəlb etmişik, təkcə Şuşa üçün yox, bütün azad edilmiş torpaqlar üçün ki, uzun illər ərzində ağır şəraitdə - çadırarda, yataqxanalarda, uşaq bağçalarında, yararsız binalarda yaşayışınlar, rahat yaşasınlar. Bununla paralel olaraq həm Şuşada, həm də artıq inşa edilmiş digər qəsəbə və şəhərlərdə məşhulluq məsələləri də həll olunur, treninglər keçirilir, buraya qayıdaq insanların işlə təmin olunması məsələlərinə də çox diqqətə baxılır və bu işlər öz həllini tapır".

Nəzakət ƏLƏDDİNQİZİ

İbrahim Yusifoğlu: həyata yalnız poetik baxışla...

Deyirlər, şair olmaq asan deyil. Gərək həyatı duya biləsən. Gərək həyatı görə biləsən. Ta başqalarından fərqli baxa biləsən. Baxmaq kifayət deyil, gərək həyatı görə biləsən. O şeyləri görə biləsən ki, onları misralara sıralaya, qafiyələrə ala biləsən. Həm şeir yaza, həm yazdıqlarına duyğulu anlar yarada, həm də oxucunu poetik dünyaya qonaq edə biləsən. Oxunduqca ruha qanad verə, oxunduqca su kimi axa düşüncələrə şeirin. Bax, bu zaman şair ola bilirsən

70 yaşından 55-ini həyata yalnız poetik baxışla baxan, gördüklerini söz ve qələmin öhdəsinə verərək duyğulu şeirləri onlardan təhvil alan, oxunaqlı yaradıcılığı ile böyük oxucu kültəsi qazanan İbrahim Yusifoğlundan səhbət açmaq istəyirəm. Və elə səhbətin başlanğıcında İbrahim müəllim haqqında akademik İsa Həbibbəylinin bir neçə cümləlik dəyərlərini xatırlamadı yetər ki, oxucu kimdən səhbət getdiyini bəri başdan anlasın: İbrahim Yusifoğlu milli şeiri-mizin istedadlı və daim axtarışlarda olan nümayəndələrindən biridir. O, şeiri vərdiş, yaxud mütaliədən çox istedadla təbii ilhamın axarında yanan şairlərindən. İstedad İbrahim Yusifoğluna həyatı və insanları şair-rənə şəkildə, poetik görkəmdə duymaqda və görməkdə bələdçilik edir. İbrahim Yusifoğlunda zəhmət faktoru istedad amili ilə vəhdətdədir. Uzaq dağ kəndində, təmiz və səfali, çıxekli, bulaqlı təbiətin qoynunda böyük boy-a-başa çatan, bütün kənd uşaqları kimi mənsub olduğu ailənin təsərrüfat həyatında mükəmməl zəhmət dərsləri keçmiş İbrahim Yusifoğlunun yaradıcılığında istedad şeirin ruhu və qanadı, zəhmət isə mahiyyəti və bəzəyidir. Sözlərdən, fikirlərdən, orijinal bədii təsvir və ifadə vəsiti-lərin-dən şeirin "inşaat materialları" kimi özüne-məxsus şəkildə, yaradıcılıqla faydalanağı bacaran İbrahim Yusifoğlu sanki ilhamlı şeirlərinin istedadlı və zəhmətkəş bənnasıdır. Onun qələmindən çıxmış en yaxşı şeirlər yaratdığı poeziya sarayının kərpicləri kimi uzunömürlüdür. "Ruhuma bircə bu yağış doğmadı" şeirində etiraf etdiyi kimi:

Mənim şeirlərim könlə varımı, Onlarda həm sevinc, kədər varımı, Qəlbərə ələnən yağışlarımdı, Ruhuma bircə bu yağış doğmadı.

İbrahim Yusifoğlunun qəlbərə yağış kimi ələnən yaradıcılığında diqqəti çəkən ən maraqlı məqamlardan biri onun Vətən mövzusu və vətənpərvərlik ruhunda yazdığı şeirləridir. Vətən, onun hər bir yurd üçün ürek cırıntılarını dinləmək olur bu misralarda. Xüsusi də anası Azərbaycandan bir qərinə aralı düşən yurd yerlərimizdə bəhs olunan şeirlərdə. Uzun illərin ayrılığı

köksünü yandıran şair 2016-cı ildə "Mənim dərdim dərdləşməli dərd deyil", - deyirdi:

Bu yerlər ermənilər geləli,
Parçalandı torpaqların zar-ləli.
İravanlı, zəngəzurlu, göycəli-
Neçə elim əldən getdi, bəs deyil?
Mənim dərdim dərdləşməli dərd deyil.
Güçü yoxdur, arxasına güvenir,
Sözü yoxdur, darğasına güvənir,
ATƏT adlı "qarğasına" güvənir,
BMT-nin qərarları şərt deyil,
Mənim dərdim dərdləşməli dərd deyil.

Şeirlərin yaradıcılığında düşmen tərefindən vaxtile işgal edilmiş ərazilərimizlə bağlı onlarla tarixi hadisəni, xalqın nisgil və kədərini, erməni acıgözlüyü ifadə edən anları üzər yanğısı ilə oxuyuruq. Və oxuduqca da qürur duyurur ki, nə yaxşı, bu hadisələr, bu anlar misralanıb. Axi onların hər biri gələcək nəsil üçün bir xatırlatma olacaq.

Torpaqlarımızın azad olunmasına bir vətəndaş qayəsi ilə yanaşan, bunu hər kəs kimi ürkədən arzu edən şairi 2020-ci ildə ayrı bir əhval-ruhiyyədə görürük. O, arzusuna çatmışdır. İllərlə şeirləri ilə dərdləşdiyi, oxucuları ilə bələşdürüyü ələm-kədəri artıq geridə qalmışdır. Odur ki, 2020-ci ildə Qarabağda əldə etdiyimiz tarixi Zəfəri İbrahim müəllimin əsrarəngiz misralarında oxuyuruq:

Nəğmələrin müqəddəsi, ulusu,
Meyvələrin ən şirini, sulusu,
Bulaqların ayna kimi durusu.
Zəfər nəğməsi.

Döyüşlərdə dənər dəmir yumruğa,
Haya yetən xilaskar quş Simruğa,
Səslənənde el qarışar xoş çağ'a,
Zəfər nəğməsi.

Qarabağın tacı Şuşanın işğaldən azad olunduğu gün isə şairi bir başqa sevinci görürük. O, əlinə qələm alıb duyğularını dile gətirir:

Dünyanın müqəddəs gündür bu gün,
Xoş mündə qəlbərli getirir cuşa.
Gözər bulaq kimi coşub-çağlayır,
Bu gün anasına qovuşur Şuşa.

Və yaxud:

Nə qədər qəlbərli sevgisi sarmış,
Ali Baş Komandan bəxtini yazmış,
Bütöv Azerbaycan Şuşaya yarmış,
Hamısı bir olub qalxdı ayağa,
Vəhşi caynağından qurtardı Şuşa.

Böyük Zəfərdən iki il əvvəl-2018-ci ildə isə Gündüt əməliyyatından sonra Günütün azad olunması şairin duyğularını dile getirmişdi. Bütün bunları oxuduqca İbrahim müəllimin həm də bir tarixçi kimi hadisələri izləməsini, hadisələrin poetik xronologiyasını yaradığının şahidi olursan:

Salam Oğuz eli-Vətən torpağı,
Salam, Dədə Qorqud gəzən Günütüm,
Düşmən caynağında qalan çağları,
Həl qəlbimizi üzən Günütüm.

Salam, Naxçıvanın ezel torpağı,
Salam, Xan çınarın solmaz yarpağı,
Ən uca zirvədə Vətən bayraqı,
Düşməni köksündə ezen Günütüm,
Qeyrəti dillərdə gəzən Günütüm.

Azərbaycan xalqının mənəvi xilaskarı, xalqın əmin-amanlığı uğrunda ömrünü şam kimi əridən Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanı müstəqil, bütöv, xalqı xoşbəxt

görmək arzusunu şairin yaradıcılığı boyu izləmək mümkündür. Odur ki, şair bu qənaetle gelir:

Bir insan ömründən söz açıram mən,
O, Günəş ömrüdü, sönüməyəcəkdir.
Səadət verdiyi milyonlar qəlbən,
Onun haqq yolundan dönməyəcəkdir.

İbrahim Yusifoğlunun adı çəkiləndə adamın gözleri önündə şeir bəndləri, misraları canlanır, qulaqlarında şeir səslənir. Bayağdan bəri İbrahim müəllimin bir qəzet yazısına siğmayacaq ziyanlığı, alımlı, insənpərvərliyi, səmimiyyi, dostcanlı olması bərədə də danışmaq istəyirəm, lakin şeiriyyət dənəsi buna imkan vermir. "Axi ondan yazmadım, axı o qaldı" kimi fikirlərle bir də baxıb görürəm ki, şairin bu kimi dəyərli keyfiyyətlərindən hər səhəbət açmamışam ki, mən. Və buna əslində narahat da olmuram. Ona gör ki, elə bayağdan bəri danışdıqları-min hər biri İbrahim müəllimin özüdür də. Onun şeirləri onun ruhu, insənpərvərliyi, səmimiyyəti, ziyanlığı, Vətənə, torpağa bağlılığı, vətənpərvərliyi. Bütün bunlar ümu-

milikdə onun xarakterini formalaşdırırı?..

Şeirləri onun həyat hadisələrə baxışıdır. Bu baxışda bir alim gözü, tarixçi nəzəri, coğrafiyaçı fikri var ki, belə cılalanıb misralarda

Onun şeirləri təbiətə-dağa-daşa, qayaya, çəmənə, gül-çicəyə sevgisidir. Dağın qürüru, qayanan ucalığı, çəmənin sevdası, gül-çicəyin gözəlliyyidir. Bütün bunları duyaraq misralara süzmək şairin bütün insanlara, dost-tanışa, yaxın-uzaq qohumlara səmiyyəti, nəvazısıdır.

Onun şeirləri usaqlara sevgi ilə doludur. Azərbaycanda çağdaş dövrde uşaq ədəbiyyatı, uşaq şeirləri çox az yazılmış vaxtda İbrahim müəllim uşaqlara poetik duyğularını hədiyyə edən azsaylı şairlərindən. "Futbolçu, topçu, göpçü", "Arpaçın uşaqları", "Azərbaycan Vətənimdir", "Vətən nəğməsi", "Göy yerə zəng eyleyir", "Qıymayıñ uşaqlara", "Seçilmiş əsərləri-2" adlı kitabları balaca oxuculara bir baba hədiyyəsidir.

Söhbətin bu yerində Muxtar Kazimoğlunun İbrahim müəllim haqqında söylədiyi fikirləri xatırlamaq da dediklərimizi təsdiqləyir: üzərində addimlaşdırılmış torpağı, çəməni, çölü, dağı, dərəni ürkədən sevmək və onlarda poeziya axtarmaq duygusunu İbrahim Yusifoğlunun bir çox şeirləri üçün səciyyəvidir. O da səciyyəvidir ki, təbiətin hər hansı bir "məhəlli" guşəsinə müraciət edən müəllif həmin guşəni bu və ya digər yolla ümumiləşdirib. Vətən timsalında, Vətənin bir parçası şəklində təqdim edir. Təkcə Vətən mövzusu yox, digər mövzuların da bədii həlli İbrahim Yusifoğlu şeirində məhz ümumossiala doğru istiqamətləndirmə vasitəsilə ortaya çıxır.

Bir sözə, hər kəs sənəti, peşəsi, gördüyü işə tanındığı kimi, İbrahim müəllimin də yaradıcılığı onun tanıtmaq üçün özü danışır. Odur ki, bayağdan bəri danışdıqları İbrahim müəllimi tanımaq, ona qiymət vermək üçün yetərlidir.

Qarşidan isə şairin 70 illik yubileyi gəlir. Ömrün bu uca zirvəsində ona can sağlığı, yaradıcılıq uğurları arzulayıq. Qoy bu zirvədən şeir dünyasına baxan şairin daha gözəl şeirlərini oxuyaq.

Mətanət Məmmədova

Azərbaycanda, yoxsa xaricdə təhsil almaq daha məsləhətdir?

"Ümumiyyətlə, biz ali təhsilin özüne fərqli yanaşmalyıq". Bu sözü SI-A-açıqlamasında təhsil eksperti, STM əməkdaşı Elmin Nuri deyib. O bildirib ki, fərq etməz, təhsil ölkə xaricində, yoxsa ölkə daxilində olsun: "Bu gün biz istər ölkə daxilində, istərsə də ölkə xaricindəki ali təhsilə həyati əhəmiyyətli, ölüm-dürəm əhəmiyyətli meyar kimi baxırıq. Bu isə yanlışdır. Ölkə içinde də, öz universitetlərimizdə, ölkə xaricində də yalnız əmək bacarığına yönəlik ixtisasları, əmək bazarı üçün uğurlu olan universitetləri seçərək bu istiqamətlərdə öz programımızı tutmalıyıq. Bu gün universitetlərə kariyeranın başlangıcı kimi baxırıq. Sanki böyük hədəf, fərqində olmadığımız abstract ugur kimi baxırıq. Bu cəmiyyətdə o qədər yanlış stereotipə çevrilib ki, fərqində deyilik universiteti niye oxuyur, oxuyandan sonra hədəfimiz nədir? "Oxusun, diplom alsın" yanaşması varsa, ölkə daxilində və xaricində olmasından asılı olmayıraq universitet oxuyan şəxs uğurlu olmayıcaq.

Universitet əmək bazlarının tələblərinin uyğun olaraq seçiləmli və bu istiqamətdə təhsil alınmalı və istehsalata, əmək bazlarına tələbi şəxs özü hazırlamalıdır. Bunu bacara bilən tələbə, şəxs özünü bizim yerli universitetlərimizdə də isbat edə bilər. Hətta bizim təhsil çəkisi o qədər güclü olmayan, özel ali təhsil müəssisələrimizə də bu baxımdan yanaşsaq, özünü gelecek üçün uğurlu kadr kimi formalaşdırıb. Düşünə bilməyən, ümumiyyətlə, hansısa məqsəd üçün universitet oxuduğunun fə-

MÜNASİBƏT

qında olmayan şəxs xaricdə də oxusa, bu, o qədər də səmərəli olmayıcaq".

"Təbii ki, universitetlərin, verdiyi təhsilin keyfiyyətinə baxanda, digər üstünlüklerini müqayisə edəndə xarici universitetlərdən təhsilin keyfiyyətinə görə Qəribi Kaspi, Odalar Yurdu, Avrasiya Universitetlərimiz daha üstündür. Ad olur ki, xaricdə oxuyur. Bu gün xüsusi çəkisi, keyfiyyəti olan universitetlər seçilməli və o istiqamətdə də tələbə özünü formalasdırılmalıdır.

Biz "xaricdəm oxuyaq, ölkə daxilindəm oxuyaq?" sualından əvvəl fikirləşməliyik ki, biz niye oxumalyıq? Bu suallar üzərində fikirləşmək tələbəni programlı, sistemli, hədəflə edir. Məqsədli şəxs uğurla olur, nə üçün oxuduğunu, hansı sebəbdən ali təhsilin qapısını döydüyünü bilməyən gənc xaricdəki universitetdə də oxusa, özünü yetişdirə bilməyəcək"- deyə o, eləvə edib.

Söylü Ağazadə

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hələ 1990-1993-cü illərdə Naxçıvandan başlanan müstəqillik yol Azərbaycanın siyasi mühitində aparıcı qüvvəyə çevrilib milli dövlətçiliyimizin bərpası istiqamətində qəti addımların atılmasına gətirib çıxardı. Böyük çətinliklə əldə olunan müstəqil dövlətimizin təməli Ulu Öndərin 1993-cü ildən hakimiyyətə qayıdışı ilə möhkəmləndirildi, müstəqilliyimiz əbədilik qazandı.

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu, 90-cı illərinin əvvəllerində Azərbaycanda çox mürəkkəb iqtisadi, ictimai-siyasi vəziyyət hökm süründü. Bir tərəfdən də Ermənistən Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları ilə ölkəmizə qarşı hərbi təcavüzə başlamışdı. Azərbaycanın ovaxtkı rəhbərliyinin səriştəsizliyi və xəyanətkarlığı, öz vəzifələrini qorumaq üçün sovet rəhbərliyinə yaltaqlanmaları qarşında xalqı çətin anların gözlediyindən xəber verirdi. Sovet rəhbərliyinin bütün bunnələrdən istifadə etməklə ermənipərəst siyasetini aktivləşdirməsi qonşuluqda məqam gözləyən ermənilər öz murdar niyyətlərini həyata keçirmək üçün əlverişli şərait yaradırdı.

Həmin vaxt ölkəmizən Ermənistənə səhərboyu rayonları ermənilər tərəfindən mütəmadi olaraq atəşə tutulurdu. Eyni zamanda Naxçıvan Muxtar Respublikasına qarşı da ermənilər ərazi iddiası ortalığa atmış, kommunikasiyaları kəsməklə Naxçıvanı blokada vəziyyətinə salmışdır.

Məhz belə bir vaxtda – 1990-ci ilin iyul ayında xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin doğulub böyüdüyü Naxçıvana gəlməsi muxtar respublikanı başı üzərini almış təhlükədən, bu qədim diarı erməni işğalından, muxtarıyyətini ləğv olunmaq təhlükəsindən xilas etməklə yanaşı, Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda azadlıq hərəkatının başlanması, Ulu Öndərin xalqın xilaskarı kimi milləti böyük bələldən qurtarılması, müstəqilliyimizin qorunması, daimiliyi ilə nəticələndi.

Məlumdur ki, 1991-ci ildə eldə etdiyimiz müstəqillikdən sonra ölkəmiz yenə də gərgin ziddiyətlərlə üz-üzə dayanmışdır. 1918-1920-ci illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mehvi üçün hazırlanmış plan və ssenarilərlə 1991-ci ildeki müstəqilliyyin iflası üçün hazırlanmış planlar tamamilə eynilik təşkil edirdi. Belə bir dövrde müstəqilliyimizi yenidən itirmək təhlükəsi qarşısında qalmışdıq. Zaman sübut etdi ki, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev o zaman Azərbaycanda ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəlməsəydi, müstəqilliyimizin taleyi eynilə cümhuriyyətin taleyinə bənzəyəcəkdi.

Heydər Əliyeva cəmiyyətdə inam çox yüksək səviyyədə idi

1990-ci illərin əvvəlində hakimiyyətdə olanlar yuxarıda da vurğuladığımız kimi xalqın maraqlarını unutmuşdular. Onların nəyə xidmet etdiklərini anlamaq mümkün deyildi. Xalqın müqəddərəti, istəyi, Vətənin təhlükəsizliyi onları maraqlandırmadı. Həmin dövrde xalq ağır vəziyyətə düşmüşdü və on başlıcası mənəvi cəhətdən sarsılmışdı.

Beləliklə, hakimiyyətə qarşı ümumxalq narazılığı yaranmışdı və insanlar mitinqlər, etiraz aksiyaları keçirməklə hakimiyyətə etirazlarını bildirirdilər. Ümumxalq narazılığı fonunda 1992-ci ildə respublikada hakimiyyətə gelən AXC-Müsavat cütlüyü dağdıcı proseslərin qarşısını nəinki almadı, əksinə hərcəmərlik daha da artır, Ermənistən hərbi təcavüzü daha da sürətləndi. Çox qısa zamanda xalq AXC-Müsavat hakimiyyətinin idarəciliyi bacarmadığının şahidi oldu. Bu hakimiyyətin facisi onda idi ki, bacarıqlı, peşəkar insanları da vəzifədən kənarlaşdırıldı. Beləliklə, o vaxtkı hakimiyyətin yarımaz siyaseti nəticəsində ölkəmiz uğuruma doğru sürükləndi, Azərbaycan məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qaldı.

Azərbaycanda ümumi vəziyyətin ne-

Müstəqilliyimizin taleyini dəyişən LİDER

qedər təhlükeli olduğunu cəmiyyətin sağlam qüvvələri, ziyalılar yaxşı dərk edirdi. Bu insanlar anlayırdı ki, Azərbaycanı belə bir ağır vəziyyətdən xalqımızın leyaqətli oğlu Heydər Əliyev kimi böyük dövlət xadimi, bütün dünyada tanınmış bir şəxsiyyət xilas edə bilər. Amma ozamankı hakimiyyət Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təcrübəsindən nəinki bəhrələnmək istəmir, əksinə ona qarşı əsassız mübarizə aparırı. Bütün bunlara reğmen tanınmış ziyalılar Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışını olduqca zəruri hesab edirdilər. Respublikanın bütün əhalisi Ulu Öndərin hakimiyyətə gəlməsini isteyirdi. Amma hakimiyyət her vəchlə buna mane olurdu. Yaş senzini ortaya atmışdalar ki, Heydər Əliyev seçkilərdə iştirak edə biləsin.

"91-lər" mühüm missiyani həyata keçirdi

Belə olan təqdirdə, cəmiyyətin öndə gedən bir qrup ziyalısı 16 oktyabr 1992-ci ildə "Ses" qəzeti vasitəsilə Ulu Öndər Heydər Əliyeva müraciət etdi. "91-lər"-in fəaliyyəti kimi tariximizə düşən bu hadisə çox önemlidir. Çünkü bu ziyalılar görürdülər ki, ölkədə separatçılıq baş alıb gedir, qanunsuz silahlı dəstələr insanlar üçün böyük təhlükəye çevirilir, əhalinin həyat səviyyəsi de sərət-

le aşağı düşür. Yəni, sözün əsl mənasında, Vətən əldən gedirdi. Belə bir şəraitdə 91 ziyalı Heydər Əliyevə yeni bir partianın yaradılması və həmin partiyaya rəhbərlik etməsi ilə bağlı müraciət etdi. Partianın yaradılmasında məqsəd demokratik yolla hakimiyyətə gelib Vətəni xilas etmek idi. Bütün Azərbaycan xalqı görürdü ki, Heydər Əliyev Naxçıvanı məhv olmaqdan xilas etdi. Blokada şəraitində olan bir bölgədə insanlarla Heydər Əliyevin birliliyi bütün çətinliklərə sinə gərdi. Bütövlükde xalqımız Heydər Əliyevi çox sevirdi. Çünkü Ulu Öndərimiz bütün həyatı boyu xalqına şərəflə xidmət etmişdi. Beləliklə, o dövrde "91-lər" çox mühüm missiyani həyata keçirdi.

Azərbaycanın xilası üçün xalqın ziyalı nümayəndələri Ümummilli Lideri tək çıxış yolu olaraq görürdülər. Çünkü ona inanır və böyük ümidi bəsləyirdilər. Onun birinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətdə olduğu dövrə görüyü işlər, dövlətimizin başçısının da vurğuladığı kimi, həmin dövrə Qarabağda separatist qüvvələrin baş qaldıra bilməməsi bu inamı daha da möhkəmlətmədi. Dövlət başçısının dediyi kimi: Heydər Əliyeva cəmiyyətdə inam çox yüksək səviyyədə idi. Bu inamın əsas səbəbləri o idi ki, Azərbaycanda işlədiyi dövrde o həmişə xalqa xidmət edirdi, həmişə xalqın qayğıları ilə yaşayırı, həmişə xalqla birlikdə idi, bir

yerde idi. Məhz onun rəhbərliyi altında Azərbaycan 1970-80-ci illərin əvvəllerində sovet məkanında ən geridə qalmış respublikadan ən qabaqcıl respublikaların birinə çevrilmişdir və bütün statistik göstəricilər bunu təsdiqləyir. Eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan vətəndaşların həyat səviyyəsi ildən-ilə yaxşılaşırı, xüsusilə kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanlar öz həyatını yenidən qura bilmədilər.

Xalqımızın Heydər Əliyevə inamı böyük idi. Xüsusilə xalqın 1980-ci illərdə üzləşdiyi faciə bir daha göstərirdi ki, o, yalnız Heydər Əliyevi rəhbər vəzifədə görmək istəyir.

Dövlət başçısı ötən 30 ilin tarixini çox etrafı, bütün hadisələri xronoloji ardıcılıqla şərh etməklə böyük bir tarixdən söhbət açır, Ulu Öndərimiz qətiyyətini, irade və bacarığını tarixi faktlarla göstərirdi: ... Heydər Əliyev bütün vəzifələrdən istefə verəndən iki həftə keçməmiş erməni separatçıları artıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılib Ermənistana birləşməsi ilə bağlı məsələ qal-

dilmişdir. Yəni, bu amillər göstərir ki, Ulu Öndər pensiyada olanda da, xalqımız üçün ən faciə günlərdə də xalqla birlikdə idi. 20 Yanvar faciəsinin ertəsi günü Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək sovet hökumətini, Kommunist Partiyasını – uzun illər xidmət etdiyi partiyi ittiham etmişdir, bu dehşətli cinayəti qınamışdır. Bütün bunlar və eyni zamanda, Naxçıvanda çalışdığı dövrde müstəqilliyə doğru atılan addımlar, o cümlədən Azərbaycan Demokratik Respublikasının Dövlət Bayrağının Naxçıvanda rəsmi bayraq kimi təsis edilməsi və digər addımlar, həmçinin Naxçıvanın erməni işğalından qorunması xalqın ona inamını daha da artırırdı və bütün bu amillər neticədə xalqımızın müdrikliyinə əsaslanaraq gələcəkdə Azərbaycanı böyük bələldən qurtara bilmişdir.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması Azərbaycanın xilası oldu

Ümummilli Liderimiz Azərbaycana, xalqımıza, onun müstəqilliyinə bəslədiyi məhəbbət fonunda ərazi bütövlüyümüzün bərpası, ölkəmizin inkişafı üçün həyata keçirdiyi misilsiz xidmətlər bu gün öz bəhəsini verib. Bunu hər bir vətəndaş görür və qurur duyur.

Ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında mühüm əhəmiyyət kəsb edən Yeni Azərbaycan Partiyasının öten il 30 illik yubileyi münasibətilə keçirilən tədbirdə dövlətimizin başçısının çıxışında əvvəldən sondək Heydər Əliyev siyasi xətti, ideyaları, yolu ilə getməklə əldə olunan uğurlardan behs etməsi ilə öten illərin şanlı tarixinin səhifələri yenidən bir-bir vərəqləndi. Partiyanın yaranması tarixinə nəzər salan dövlət başçısının çıxışında bütün bu məqamlar öz əksini tapdı: Partiyamızın yaranması tarixi hadisə idi. O vaxt gənc Azərbaycan Respublikası çətin günlər yaşayırdı. Müstəqilliyimizin cəmi bir yaşı var idi ve müstəqilliyimizin birinci ili çox ağır keçmişdir, bəzi hallarda xalqımız böyük faciələrlə üzləşmişdir. Belə bir vəziyyətdə Azərbaycanın görkəmlı nümayəndələri, vətənpərvər insanlar, ölkənin gelecəyini düşünən insanlar ölkəmizin nicat yolunu Heydər Əliyevin simasında gördürlər və məhz buna görə Ulu Öndəre müraciət ünvanlaşmışdır. Bu müraciəti ünvanlayan məşhur "91-ler" öz tarixi missiyasını şərəfle yerinə yetirdilər. Çünkü məhz bu müraciət əsasında, bu müraciətə cavab olaraq Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Naxçıvanda keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak edirdi və onların tarixi qərarları ölkəmizin yeni səhifəsinin açılmasına gətirib çıxarıdı.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvanda keçirilmiş birinci təsis konfransı tarixi hadisə adlandıran dövlətimizin başçısı deyirdi: Ulu Önderin sədrliyi ilə keçirilmiş bu konfransdan sonra ölkəmizdə yeni siyasi qüvvə yaranmışdır. Yeni Azərbaycan Partiyası yarananda müxalifet partiyası kimi yaranmışdır və dövlətin ağır problemlərinin, yükünün bir hissəsini öz üzərinə götürmək böyük məsuliyyət tələb edən addım idi. Çünkü o vaxt, bir daha demek istəyirəm, ölkədə gedən proseslər çox narahatedici idi və Azərbaycanın görkəmli nümayəndələrinin məhz Heydər Əliyevə müraciət etməsi bu zərurətdən doğurdu. Çünkü ölkə artıq idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü, bir il ərzində dövlətciliyin əsasları qoyulmamışdı, demokratik inkişaf ləng gedirdi, əslində, geriye addımlar atılırdı. Biz təkcə senzurənin tətbiq edilməsini yada salsaq, demək kifayətdir ki, o vaxt demokratik mühitdən səhbət gedə bilməzdı. Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransının məhz Naxçıvanda keçirilməsi də buna bağlı idi. O vaxt Bakıda bu konfransın keçirilməsinə icazə verilməmişdi. Yəni, demokratik dəyerlər elan olunsa da, Azərbaycan xalqı faktiki olaraq həyatda bunun əksini görürdü. Media azadlığı yox idi, iqtisadiyyat çox ağır vəziyyətdə idi, insanların sosial vəziyyəti gündəngünə ağırlaşırdı, yoxsulluq təxminən 90 faizə çatmışdı, sənaye istehsalı iflic vəziyyətdə idi. Bizim sənayemizin aparıcı sahəsi olan neft-qaz sənayesi də böyük tənəzzülə uğramışdı və faktiki olaraq ölkəmizdə elektrik enerjisi böhranı hökm süründü. Nizami ordu yaradılmamışdı, inflyasiya ikirəqəmlidən üçrəqəmliyə keçirdi. Yəni, budur 1992-

ci ilin noyabr ayında ölkemizde yaranmış
veziyyet.

YAP-ın təsis konfransından yeddi ay keçəndən sonra Heydər Əliyevin xalqın tələbi ilə Bakıya dəvət edilməsi, parlamentin sədri seçilməsi, 11 ay keçəndən sonra oktyabr ayında isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməsi ilə tariximizin o qara səhifəsi bağlanmışdır. Və biz bağlanan o qara səhifədən sonra başlanan tariximizin parlaq səhifələri ilə bu gün fəxr edir, qürur duyuruq.

Tarixin 1993-cü ildər açılan yeni sahifəsi

Bəli, 1993-cü ildən yuxarıda da vurgulanmışımız kimi, tarixin qara səhifələri bağlandı və qarşımızda yeni bir səhifə açıldı. Bu səhifə Böyük Heydər Əliyevin dəst-xətti ile yazılmaya başlandı. Elə bir səhifə ki, acılmazı ilə müstəqilliyimizin taleyi kimi, xalqın da taleyini dəyişdi.

Ulu Önderin mənəvi və siyasi varisi daim Heydər Əliyev siyasetindən bəhrələnən və fealiyyətini bu dahi insanın təcrübələrinə istinad etməklə quran dövlət başçısı cənab İlham Əliyev deyir: Biz Ulu Önderin rəhbərliyi ilə çox ciddi iqtisadi islahatlarla start verdik. İqtisadiyyatın bazar iqtisadiyyati prinsipleri əsasında qurulması məhz o illərdə öz əksini tapmışdır. Azərbaycanın gələcəkdə dünyəvi dövlət kimi inkişafı məhz o illərdə tesbit edilmişdir. Bizim xarici siyasetimizlə milli maraqlar üzərində apardığımız işlər məhz o illərdə xalqa təqdim edilmiş və xalq tərəfindən dəsteklənmişdir. Bir çox başqa sahələrdə, o cümlədən ordunun quruculuğu sahəsində atılan addımlar bin neçə ildən sonra imkan verdi ki, biz doğrudan da güclü və nizami ordu yaradaq. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı Ordumuzla fəxriyədir. Yəni, bu tarixi addımlar ölkəmizin uzunmüddətli strateji inkişaf modelini özündə ehtiva edirdi. Əlbəttə ki, bütün planları mizi heyata keçirmək üçün bizim güclü maliyyə imkanlarımız olmalı idi. Yaxşı başa düşürdük ki, xarici sərmayələr gəlmədən buna nail olmaq mümkün deyil. Xarici sərmayələrin ölkəyə qoyulması üçün də ilk növbədə sabitlik olmalı idi və bu sabitlik yaradıldı. O ölkədə ki, 1991-1993-cü illərdə Azərbaycan xalqı faktiki olaraq sabitlik nədi bilmirdi. Qanunsuz silahlı birləşmələr meydand oxuyurdu, Bakı və digər şəhərlərin küçələrində əli avtomatlı insanlar faktiki olaraq hökmranlıq edirdi, kütlevi itaətsizlik hökm sürdü. Bele bir veziyetdə sabitliy yaratmaq ancaq Heydər Əliyevin nüfuzu onun cəsarəti və xalqın ona olan inamı hesabına mümkün idi və xarici sərmayələdə ondan sonra dərhal gəlməyə başlamışdır. Məşhur "Ösrin kontraktı" və neft-qaz sahəsində ondan sonra aparılan işlər o vaxt güclü maliyyə zəmini yaratdı. O vaxt atılan addımlar və qəbul edilmiş qərarlar bu gün bizə imkan verir ki, müstəqil iqtisadi siyasetə aparaq və beynəlxalq müstəviidə müstəqil ölkə kimi özümüzü təsdiqləyək.

Bəli, ötən 20 ilin hər saatında, hər anında Ulu Öndərimizin tapşırıq və tövsiyələri-

nin yerine yetirildiyi görürük. Həm də çox yüksək səviyyədə. Bu tapşırıq və tövsiyələrin yerine yetirilməsində bütün cəmiyyətimizin səfərber olduğunu da görmək mümkündür. Çünkü Ulu Önder Azərbaycan üçün ne qədər ezdirdi, onun tapşırıq və tövsiyələrinin bu xalqın nümayəndələri tərəfindən yerine yetirilməsi bir o qədər qururvericidir. Biz bütün işlərdə həmişə dövlətimizin başçılarının arxasında olmuşuq.

Prezident cənab İlham Əliyev Yeniyən Azərbaycan Partiyasının 30 illik yubiley münasibəti lə keçirilən tədbirdə bu barədə deyirdi: Yəni, 1993-2003-cü illərdə dövlətçi liyimizin çox möhkəm əsasları qoyuldu. Bu illəri sabitlik və inkişaf illəri kimi xarakteriz etmək olar. Əsas məsələ odur ki, bu siyasetə davam etdirilməli idi. Azərbaycan xalqı 2003-cü ildə bir daha müdriklik göstərərək mehz Ulu Öndərin şəxsiyyətinə olan hörməti ifadə edərək Heydər Əliyev siyasetinə sənət verdi. Mən 2003-cü ildə xalqa söz vermişdim ki, bu yoldan dönməyəcəyəm. Son 19 ilin hadisəleri onu göstərir ki, belə də oldu. Ulu Öndərin bütün tapşırıqları, bütün tövsiyələri yerinə yetirildi. O, öz siyasi vəsiyyətində demişdir ki, bir çox işlər görüldü, ancaq görə bilmədiyimiz işləri mənim davamçılarım görcək, belə də oldu. Biz onun siyasi xəttini davam və inkişaf etdirərək güclü Azərbaycan dövləti qurduq ki, sözün əsl mənasında, hər bir azərbaycanlı bu dövlətlə, doğma dövlətimizlə fəxr edir.

Prezident cənab İlham Əliyev:

Öndərin yolu ilə gedərək biz, əlbəttə, bu gün dünyada baş verən dəyişikliklərə də çox diqqətlə yanaşırıq, ən mütarəqqi təcrübəni Azərbaycanda tətbiq edirik. Əminəm ki, növbəti illərdə bu sahədə istədiyimizə nail olacaqıq.

Bəli, Ulu Öndərin siyasi yolunu uğurla davam etdirən, Azərbaycan torpaqlarını azad görmək istəyən dahi şəxsiyyətin vəsiyyətini böyük əzmlə yerinə yetirən cənab İlham Əliyevi xalq bu il fevral ayının 7-də yenidən öz Prezidenti seçdi. Həm də bütöv Azerbaycanda ilk dəfə olaraq seçki keçirildi. Ölkənin inkişafı ilə yanaşı, həm də xalqımızın şərəf və namus məsələsini həll edən cənab İlham Əliyev çoxsaylı seçici rəyi ilə yenidən ölkə rəhbəri seçildi.

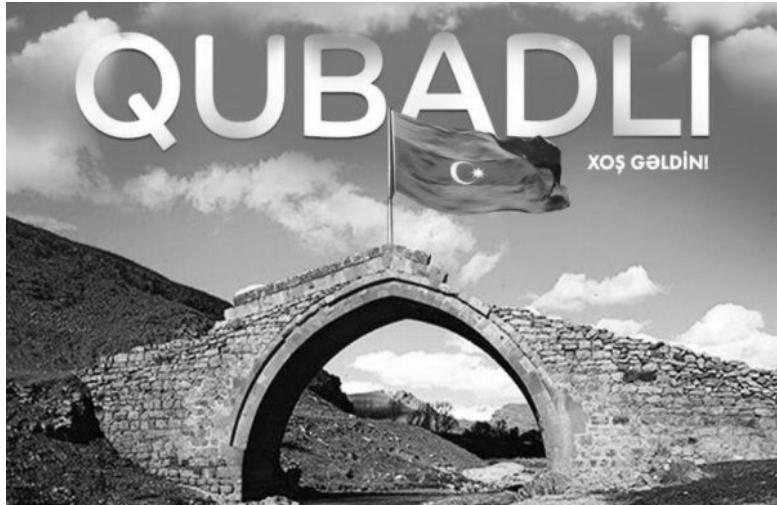
Beləliklə də yeni bir dövrün başlanğıçı qoyuldu. İnkişaf etmiş, torpaqları azad olmuş ölkə qarşısında yeni bir dövr. Bu dövr dövlət başçısının andığmə mərasimində də dediyi kimi başqa bir dövrdür: Bu yeni dövr də xarici siyaset istiqamətində yeni üfüqlər açmalıdır. Əgər əvvəlki dövrdə bizim xarici siyasetimizin əsas istiqaməti Ermənistan-Azərbaycan münaqışının həlli idisə, bu gün artıq bu məsələ demək olar ki, gündəlikdə durmur. Ona görə xarici siyasetimizin yeni istiqamətləri üstünlük təşkil etməlidir... Biz bu gün Ağdamdayıq, Füzulidəyik, Laçındayıq, Cəbrayıldayıq, Zəngilandayıq, Qubadlıdayıq, Kəlbəcərdəyik, Şuşadayıq, Hadrutdayıq, Xocalıdayıq, Ağdərədəyik, Əsgərandayıq, Xankəndidəyik! Bu yeni dövr uşurla başlavır.

Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin vəsiyyəti əsasında milli-mənəvi dəyərlər üzərində qurulur, inkişaf edir

Azərbaycan xalqının özünəməxsus milli dəyərləri vardır ki, bu xalq hansı dövrən çətinliklərdən, müharibələrdən, ağrı-acılar dan keçməsinə baxmayaraq həmin dəyərlərə sadıq qalmış, onları qoruya-qoruya nəsil lərdən-nesillərə təhvil vermişdir. Onlardan biri də xalqın birlüyü, həmrəyliyidir ki, 44 günlük Vətən müharibəsində də bunun şahidi

Mətanət Məmmədova

Böyük Qayıdış: Qubadlıda yeni həyat başlayır

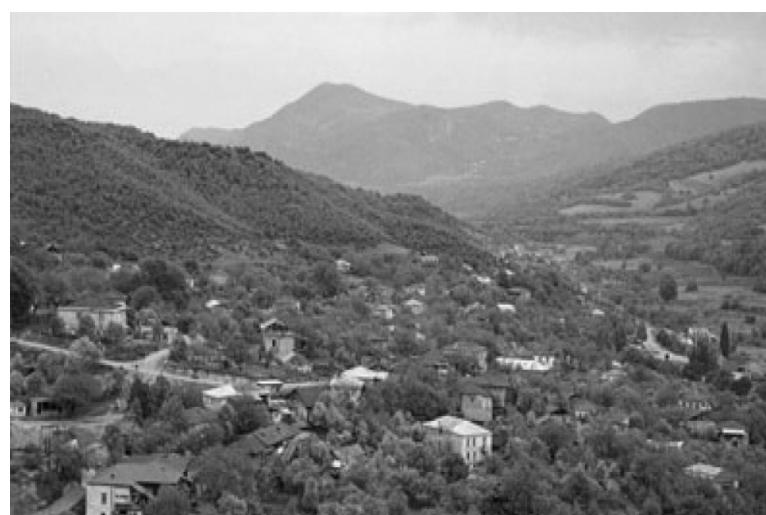

“Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələri nəinki Azərbaycanın, Qafqazın, dünyanın ən gözəl yerlərindən biri olacaq - ən müasir, ən rahat, ən gözəl. Buranın təbiəti, gözəl mənzərələri, yaşlılıqlar, bulaqlar müasir və eyni zamanda, ənənəvi üslubda inşa edilən binalarla tamamlanır. Elə bir gözəl şəhər yaradılır ki, əminəm, hər birimiz, hər bir azərbaycanlı bununla fəxr edəcək.”

Bir daha demek istəyirəm, biz azad edilmiş bütün torpaqlarda genişmiqyaslı programları icra edirik. Bu gün artıq Şuşa altıncı yaşayış yeridir ki, keçmiş köckünlər buraya qayıdır. Bu gün, eyni zamanda, Laçının Sus kəndinə de keçmiş köckünlərin qayıdışı nəzərdə tutulur və ilin sonuna qədər ən azı 20 yaşayış məntəqəsində artıq həyat bərpə ediləcək". Bu fikirləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Şuşada birinci yaşayış kompleksinin açılışında şəhərə köcmüş ilk sakinlərlə görüşündə çıxışı zamanı bildirib. Artıq digər ərazilərimiz kimi, Şuşaya ilkin məhələde birinci yaşayış kompleksine köç qrafikinə əsasən 20 ailə olmaqla 88 nəfər köçürüllər. İyirmi üç binadan ibarət yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 8 hektara yaxındır. Kompleksin təməli 2021-ci il avqustun 29-da qoyulub. Yaşayış kompleksi 28-i birotaqlı, 195-i ikiotaqlı, 190-u üçotaqlı, 30-u dördotaqlı və 7-si beşotaqlı olan 450 mənzilən ibarətdir.

1992-ci ilin may ayında Ermenistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunan Sus kəndinə de 20 ailənin (75 nəfər) köçürülməsi təmin olunub. İşğala qədər burada 53 ailə - 203 nəfər yaşayırıdı. Tamamilə yenidən tikilərək istifadəyə verilən kəndə ümumilikdə 59 ailə - 214 nəfərin köçürülməsi nəzərdə tutulur. 25 hektar ərazini əhatə edən kənddə 13 ikiotaqlı, 28 üçotaqlı, 14 dördotaqlı və 4 beşotaqlı fərdi ev tikilib. Kənddə 132 yerlik orta məktəb, 50 yerlik uşaq bağçası da inşa olunub. Sakinlərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün istirahət parkı və müxtəlif uşaq meydançaları yaradılıb. İşğaldan azad olunan ərazilərimizə füzuliye, laçına kəs karvanlarının davamlı olaraq yol alır.

Prezident İlham Əliyev: "Bizim tariximizdə keçmiş köckünlər qədər əziyyət çəkən insanlar olmayıb"

KEÇMİŞ MƏCBURI KÖCKÜNLƏRİN ƏZƏLİ TORPAQLARIMIZA QAYDIŞ İNAMI

44 günlük Vətən müharibəsinə işğaldan azad olunan torpaqlarımız kimi Qubadlı rayonu yeni həyatına qovuşdu. Ərazisi 802 kv.km olan Qubadlının 94 yaşayış məntəqəsi, o cümlədən, 1 şəhər və 93 kəndi var. 31 avqust 1993-cü ildə ermənilər tərəfindən işğal edilmişdi. İşğal ərefəsində isə əhalı 30 minə qədər olub. İşğala qədər Qubadlının iqtisadiyyatının əsasını taxılçılıq, heyvandarlıq, tütünçülük, baramaçılıq və üzümçülük təşkil edib. 2 üzümün ilkin emalı zavodu, 1 yağı-pendir zavodu, 1 asfalt zavodu, 1 inkubator-quşçuluq fabriki, 1 balıqyetiştirme vətəgəsi, 1 daş karxanası, 1 mərmər sexi, Azərbaycan "Neftqazavtomat" təcrübə zavodunun filialı və s. fəaliyyət göstərib. Ümmiyyətə, Qubadlı rayonunda 62 idarə və müəssisə olub. Qubadlı rayonunda 61 ümumtəhsil məktəbi, o cümlədən, 33 orta, 16 səkkizlilik, 12 ibtidai məktəb fəaliyyət göstərib. Qubadlıda 180-ə qədər mədəni-maarif müəssisəsi olub. 84 kitabxana, 12 mədəniyyət evi və 44 klub, 7 avtoklub əhaliyə xidmet edib. Rayonda 2 uşaq-musiqi məktəbi də fəaliyyət göstərib. Ümmülikdə işğal nəticəsində rayonda olan 6988 yaşayış evi, 1080 kənd təsərrüfatı obyekti, 32 rəbitə, 86 səhiyyə, 180 mədəniyyət

et, 6 sənaye müəssisəleri, 650 km avtomobil yolları, 9 köprü, 2 su anbarı, 150 kilometr magistral su xətləri, 4830 km elektrik xətləri, 165 kilometr magistral qaz boru xətti, 146 idarə, müəssisə binaları, 18 deyirman, 4 su nasos stansiyası, 120 ədəd elektrik yarımsənasi və transformator dağıdılib, 13 365 hektar meşə sahəsi işğal altıda qalmışdı.

Ermənilər 5 mindən çox nadir eksponat saxlanılan Qubadlı tarix-diyarşunaslıq muzeyini də talan ediblər. IV əsrə aid "Gavur dərəsi"ndəki ibadətgah, V əsrə aid "Qalalı" və "Göyqala" abidələri, 14-cü əsrə tikiilmiş "Dəmirçilər" Türbəsi, Hacı Bədəl körpüsü, Lalezar körpüsü, eləcə də Əyin, Yusifbəyli, Seytas, Qarağaçlı, Xocamsaxlı kəndlərindəki digər tarixi abidələr işğal olunub. Erməni təcavüzü zamanı Qubadlı 238 şəhid verib, 146 nəfər əlil olub.

"ÖZ YAXINLARININ MƏZAR-LARINI ZİYARƏT EDƏ BİLMƏ-MƏYİNİZ - BU DƏRDİN MİSLİ-BƏRABƏRİ YOXDUR"

Bu illər ərizində torpaq həsrəti bir an da olsun onları tərk etməyib. Dövlətimiz keçmiş məcburi köckünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşgullüğünün artırılması sahəsində kompleks tədbirlər həyata keçirib. Dövlətimizin başçısının keçmiş məcburi köckünlərə olan diqqət və qayğısının neticəsidir ki, Abşeron rayonunun

ərazisində, Sumqayıt şəhərində, eləcə də digər şəhər və rayonlarda tikilmiş yeni şəhərciklər Qubadlı rayonundan olan keçmiş məcburi köckün ailesi köçürüllər. Bütün burlara baxmayaraq, keçmiş məcburi köckün düşmüş soydaşlarımız inanırdılar ki, tezliklə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə öz doğma yurd-yuvalarına qaydacaq və həmin günü qələbə günü kimi qeyd edəcəklər. Artıq həmin zamanı yaşamışq. İşğaldan azad olunan məkanlarımızda yeni bir həyat başlanıb.

"Bizim tariximizdə keçmiş köckünlər qədər əziyyət çəkən insanlar olmayıb. Həm mənəvi əzab, həm fiziki əziiyyət, həm torpaqların itirilməsi, öz yaxınlarının məzarlarını ziyarət edə bilməməyiniz - bu dərdin misli-bərabəri yoxdur. Otuz il ərzində bize deyirdilər ki, gözləyin, tələsmeyin, mühərbiə aparmayıñ, bu münaqışının hərb həlli yoxdur. Ona görə belə deyirdilər ki, ermənilər burada əbədi yaşasın və biz bu torpaqları görməyək. Bizi razı salmaq istəyirdilər, inandırmaga çalışırdılar ki, məsələ mühərbi yolu ilə həll olunmaz. Əsas məqsəd o idi ki, heç vaxt Azərbaycana imkan verməsinlər öz ərazi bütövüyünü bərpə etsin", - deyə Prezident bildirib. Nəhayət ki, o məkanlarda Azərbaycan bayrağı altında birləşən xalqımız dövlət başçısının rəhbərliyi ilə abadlıq-quruculuq işlərinə başlayıb.

"BİZ QUBADLI RAYONUNUN BÜTÜN KƏNDLƏRİNİ, O CÜMLƏDƏN QUBADLI ŞƏHƏRİNİ YENİDƏN QURACAĞIQ"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirmişdir: "Biz Qubadlı rayonun bütün kəndlərini, o cümlədən Qubadlı şəhərini yenidən quracağız". Xatırladaq ki, bu güne qədər Şuşa, Füzuli, Kəlbəcər, Cəbrayıllı kimi ərazilərdən sonra Qubadlıda yeni yarımsənasi tikiilib. İşğaldan azad edilən digər rayonlardakı yarımsənislarda olduğu kimi, Qubadlıda da Dördüncü Sənaye İnqilabına uyğun olaraq intellektual enerjisistem şəbəkəsi konsepsiyası həyata keçirilərək müasir, dayanıqlı, tam rəqəmsallaşdırılmış yarımsənasi yaradılıb.

Artıq Şuşada, Füzulidə, Zəngilanda görülən işlər bunu deməyə əsas verir. Beynəlxalq

hava limanlarının tikintisi Azərbaycanın nəhəng quruculuq işlərinin həyata keçirməsindən xəber verir. Bu Azərbaycanın gücünün göstəricisidir. Qubadlı böyük potensiala malik olan ərazidir. Qubadlıda görülen işlərdən söz açarkən, əlbəttə ki, Qubadlı rayonunda Dövlət Sərhəd Xidmətinin yeni hərbi hissə kompleksinin açılışını da qeyd etməliyik. Məlumdur ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən zəruri sərhəd müdafiə və mühafizə infrastrukturunun yaradılması üzrə fealiyyətlər davam etdirilir. Azərbaycanın Ermenistanla dövlət sərhədinin Qubadlı və Laçın rayonları ərazisindən keçən hissəsinin mühafizəsini təmin edən Dövlət Sərhəd Xidmətinin yeni hərbi hissə kompleksinin ərazisi 25 hektardır. Kompleksin döyü texnikası parkında helikopterlər, "HAROP", "Quzğun" və "Qırğız" zərbəendirici pilotsuz uçuş aparatları, tank əleyhine dəzgahlı qumbaraatanlar və idarə olunan rakətlər, 120 və 82 millimetrik minaataanlar, zenit qurğuları və digər müasir silah sistemləri mövcuddur. Hərbi hissə kompleksində qərargah binası, zabit-gizir və əsgər yataqxanaları, şəxsi heyət üçün lazımi şəraitlə təmin edilmiş iş otaqları, yeməkxana, yaşayış binaları, anbarlar və digər zəruri infrastruktur yaradılıb. Bu hərbi hissədə xidmətin yüksək səviyyədə aparılması, şəxsi heyətin döyüş qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi, peşəkar vərdişlərinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün hərtərəflili şərait yaradılıb.

MAHRUZLU VƏ ZILANLI KƏNDLƏRİ YENİDƏN QURULUR

Artıq Qubadlı rayonunun Mahruzlu və Zilanlı kəndlərinin yenidən qurulmasına başlanılıb. Hər iki kəndin baş planına əsasən, torpaq işləri başa çatdırılıb. Qubadlı rayonunun Mahruzlu kəndi rayon mərkəzindən 19 kilometr məsafədə yerləşir. Kəndin layihələndirilən ümumi ərazisi 197 hektar təşkil edir. Birinci mərhələdə 40.27 hektar ərazide 190 evin tikilməsi və 836 nəfərin məskunlaşması planlaşdırılır. Kənddə məktəb binası, uşaq bağçası, inzibati bina, klub-icma mərkəzi, çox-funksiyalı bina, bazar kompleksi, idman-sağlamlıq mərkəzi, tibb məntəqəsi, mərasim zalı, çayxana da nəzərdə tutulub.

Qubadlıda Zilanlı kəndinin de tikintisine başlanılıb. Bu kənd rayon mərkəzindən 20 kilometr məsafədə yerləşir və onun ümumi ərazisi 180.04 hektar təşkil edir. Birinci mərhələdə 43,5 hektar ərazidə 193 evin tikintisi və 926 nəfərin məskunlaşması nəzərdə tutulub. Bu kənddə de məktəb binası, uşaq bağçası, aile-sağlamlıq mərkəzi, inzibati bina, klub-icma və idman mərkəzi yaradılacaq.

Her iki kənddə tikiləcək evlər ikiotaqlı, üçotaqlı, dördotaqlı və beşotaqlı olacaq. Kəndlərin birinci fazası üzrə nəzərdə tutulan inşaat işlərinin bu ilin sonunaq yekunlaşdırılması və tikilən evlərə əhalinin ilk köçü də planlaşdırılır. Əminliklə demək olar ki, Azərbaycanın iqtisadi gücü işgalan dan azad olunan ərazilərdə yeni həyatın başlanmasına imkan verir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Fördilikdən çıxıb kütləvi hal alan korrupsiya və rüşvət problemi Avropa Parlamenti dərəcədən əməllicə körək salıb. Qeyd edək ki, yalnız Avropa Parlamenti deyil, onun himayəsində olan fondlarda da dəfələrlə korrupsiya faktları qeydə alınır. İllik uğurluq faktlarının milyardlarla avro təşkil etdiyi vurğulanır. Bəzi iddialara görə, korrupsiya və pulun səmərəsiz xərclənməsi səbəbindən Avropa hər il 320 milyard avrodan çox, yəni gündə təxminən bir milyard avro itirir. Bu, Avropa İttifaqının (Aİ) 2014-2020-ci illər üçün təklif etdiyi yeddiillik bütçənin təxminən üçdə birini təşkil edir. Digər mənbələrə görə, Aİ əslində korrupsiyaya görə daha çox itirir - təxminən 904 milyard avro. Bu barədə Avropa Yaşlılar Partiyasının dərc olunmuş hesabatında da deyilib.

Bu günlərdə "Transparency International" təşkilatı Avropa İttifaqını Avropa Parlamenti üzərində nəzareti gücləndirməye çağırıb. Qurum bunu onunla əsaslandırır ki, Avropa Parlamentinin deputatlarının bir çoxu Brüssel siyasetinə təsir etməye çalışan şirkətlərdə yaxşı gəliri olan vəzifələr tutur. Bununla da həmin deputatlar bu yolla Avropa Parlamentinin qərarlarına, Avropa İttifaqının siyasetinə təsir etməye çalışırlar. "Transparency International" təşkilatının dərc etdiyi hesabata görə, Avropa Parlamentinin deputatları Brüssel siyasetinə təsir etməyə çalışan özəl şirkətlər de daxil olmaqla, belə "yan işlərdən" ilde 8,6 milyon avrodan çox pul qazanırlar. Məlumatlara görə, 705 deputatin üçdə ikisindən çoxu Brüsselin siyasetinə təsir göstərmək məqsədilə özəl şirkətlərdən pul alır. Tədqiqat müyyəyen edib ki, bəzi hallarda Avropa Parlamentinin üzvləri əsas işləri ilə yaxından əlaqəli olan korporasiyaların direktorlar şuralarında otururlar ve Avropa Parlamenti ilə müqayisədə daha çox qazanırlar. Düzdür, Avropada qanun deputatın şirkətdə işləməsini qadağan etmir. Ancaq həmin şirkətlər ele şirkətlərdir ki, onlar Alının siyasetinə təsir göstərirler. Hətta Rusiya ilə gizli maliyyə əlaqələri olan şirkətlərdə işləyən deputatlar var. Bütün bunlar çox tə-

lükeli tendensiyadır. Görünən odur ki, AP-də maliyyə maxinasiyaları bir sistemdir.

Xatırladaq ki, hələ 2022-ci ilin sonlarında Avropa Parlamenti olduqca ağır bir korrupsiya qalmaqla ilə çalxalanmışdır. Dünyada beynəlxalq antikorupsiya gününün qeyd edildiyi bu tarixdə Belçika polisi AP-də fəaliyyət göstərən korrupsiya şəbəkəsini ifşa edərək onun bir neçə üzvünü həbs etmişdi. Saxlanılanlar arasında AP-nin vitse-prezidenti, yunanıstanlı deputat Eva Kailinin olması isə sensasiya effekti yaratdı. Belçikanın federal müstəntiqləri Kaili də daxil olmaqla, saxlanılanları rüşvət qismində külli miqdarda pul və müxtəlif bahalı hədiyyələr almaqla körfəz ölkələrindən birinin (Qərb mediası daha sonra bu ölkənin Qəter olduğu açıqladı) xeyrinə qanunsuz lobbiçilik etməkdə, AP-də qəbul edilən qərarlara təsir etməyə çalışmaqdə ittihəm etdi. İşlə əlaqədər Brüsseldəki 16 müxtəlif nöqtədə həyata keçirilmiş axtarışlar nəticəsində 600 min

Ağız dolusu demokratiya, cib dolusu RÜŞVƏT

"Dəyərləri" ilə uzun illərdir fəxr edən, hamiya dərs keçməyi xoslayan Avropa Parlamenti korrupsiya burulğanında boğulur

adi hallansa da, digər ölkələr və qruplar da var. Məsələn, AP-də fealiyyət göstərən anti-Azərbaycan qrupu da bu şəbəkənin içindədir. Onlar da Ermənistana dəstək əldə etmək istəyən, həmçinin qanunsuz biznes fealiyyətini davam etdirmək niyyətində olan erməni olıqarxlardan, mafiya başçılarından və bahalı hədiyyələr şəklində paylayaraq həm Ermənistana, həm də şəxsi maraqlarının müdafiəsində dəstək toplamağa çalışıb. Sirmakes Azərbaycanın maddi sərvətlərinin talanması hesabına əldə etdiyi vəsaitləri erməni diaspor təşkilatlarının saxlanmasına da yönəldib. Onun maliyyə

külli miqdarda rüşvət qəbul edirlər. İşgal dövründə Qarabağda qanunsuz biznes fealiyyətləri göstərmiş həmin olıqarxlardan əldə etdikləri qanunsuz sərvətin bir hissəsinə digər qurum və institutlarla yanaşı, AP nümayəndələrinə, Aİ məmurlarına yönəldilər. Belələrindən biri erməni mafiyasının Belçikadakı əsas siması Kaspar Karampetyanıdır. Eyni vaxtda Yunanistan, Ermənistən və Luksemburq vətəndaşı olan Karampetyan "Ödələt və Demokratiya Namine ÜmumAvropa Erməni Federasiyası" adlı təşkilatın prezidentidir. Bu şəxs öz biznesini qanunsuz almaz qacaqçılığı da daxil olmaqla, müxtəlif qeyri-legal biznes fealiyyətləri hesabına qurub. Adı mafiya əməllerində de hallanan Karampetyan Ermənistən və özünün biznes maraqlarının müdafiəsi üçün avropalı məmər və deputatlara bu vaxtadək milyonlarla vəsait paylayır.

Avroparlamentarılara külli miqdardarda rüşvət verən daha bir erməni əsilli olıqarx isə Vartan Sirmakesdir. İsvəçrə vətəndaşı olan Sirmakes işgal dövründə Qarabağda bank sektoruna, kənd təsərrüfatı, mədən sən-

yardımı göstərdiyi təşkilatlardan biri "Ermənistən Avropa Dostları" (EuFoA) təşkilatıdır. Məqsədi Avropanın əsas iqtisadi-siyasi mərkəzləri, həmçinin vacib qərarlar qəbul etmək səlahiyyəti olan şəxsləri ilə Ermənistən və qondarma qurum "artsax" arasında əlaqələr yaratmaq olan bu təşkilata Sirmakes maliyyə yardım göstərib. AP-nin deputatları ilə "yaxın" münasibətlərə malik olduğu bilinən "Ermənistən Avropa Dostları" Eva Kaili qalmaqlanınca sonra öz korrupsiya əlaqələrinin maksimum ört-basdır edilməsinə çalışır. Bu və digər erməni olıqarxlardan, mafiya başçılarının verdiyi rüşvəti qəbul edən bəzi AP deputatları təbii olaraq Azərbaycan əleyhine qərəzli fealiyyətləri ilə seçilirlər və parlamentin korrupsiya şəbəkəsinin üzvləridirlər. AP-nin korrupsiya şəbəkəsində 33 nəfərlik "Ermənistənla dostluq qrupu"nın üzvlərinin də olduğu bildirilir. AP-də Azərbaycan və Türkiyəni hədəfləyən bəyanatlar AP adından elan edilsə də, onların əksəriyyəti məhz həmin "33 nəfərlik qrup" tərəfindən imzalanır. Bu deputatların bir qismi hətta Karampetyanın

yesi kimi müxtəlif sahələrdə tamamilə qanunsuz biznes fealiyyətləri göstərib və Azərbaycanın sərvətlərini talayaraq öz biznes imperiyasını genişləndirib. Serj Sarkisyanın Ermənistən Marsele baş konsul təyin etdiyi Sirmakes əldə etdiyi vəsaitlərdən avroparlamentarılara rüşvət

maliyyəsi ilə Ermənistənə səfərlər də edib. Ümumilikdə AP-dəki korrupsiya qalmaqla 70-ə yaxın deputatın adı keçir. AP-də belə səviyyədə korrupsiya mexanizmi qurulubsa, milli parlamentlərdə də eyni halin olduğuna şübhə yoxdur.

Sevinc Azadı

İlham Əliyev: "Siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır"

Dövləti yaratmaq asandır, amma onu yaşatmaq hər cəmiyyətə nəsib olmur. Çünkü yaranan quruluşun uzunmürlülüyünün təminat üçün yürüdülən sosial, mədəni, siyasi, iqtisadi siyasət konsepsiyası çox vacib amildir. Xüsusiylə, müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra, 90-ci illərin əvvəllərində yaranmış çətin situasiya, qarışqlıq dövründə xalqın rifah halının yaxşılaşdırılması, iqtisadi asılılığın azaldılması, siyasi sərbəstlik, yoxsulluğun azalması, işsizliklə mübarizə bu yolda qarşıya çıxan çətin problemlər idi.

Sovet İttifaqının dağılmasından sonra Azərbaycanın iqtisadiyyatı ve sosial təminat sahəsi ciddi böhrana düşdü, təsərrüfat sistemi sıradan çıxdı. Sosialist iqtisadi sistemindən kapitalizmə keçid prosesi ağırılı oldu, bu dövr təbii olaraq çoxsaylı problemlərin meydana çıxmazı halları müşahidə olundu. Zavod-fabriklərin, müxtəlif təyinatlı istehsal ve qeyri-istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinin dayanması işsizliyin, yoxsulluğun sürətlə artmasına, əhalinin sosial vəziyyətinin pisləşməsinə gətirib çıxardı.

Yaranmış vəziyyət təcili tədbirlər görülməsini, iqtisadiyyatda dönüş yaradılmasını, əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasını qəçiniləməz edirdi. 90-ci illərin əvvəllərində ölkəyə rəhbərlik edən hökumət bu işin öhdəsindən gələ bilmədi, bütün sahələrdə qarışqlıq, xaos yarandı, ölkədə istehsalat yox səviyyəsinə endi, sosial təminatın həyata keçirilmədi, müavinətlər ödənmədi, xalq çörək üçün uzun növbələrə dayandı. Vəziyyət yalnız 93-cü ilin ortalarından - ümummülli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlmişindən sonra dəyişməyə başladı. Heydər Əliyevin parlaq zekası, dövlətçilik təcrübəsi, uzaqgörənliliyi ona ölkəmizi idarə etdiyi dövrdə ən

obyektiv və optimal qərarlar verməye imkan yaratdı. Dövlətçilik bacarığı və respublika təsərrüfatını dərindən bilməsi qarşıya qoyulmuş məqsədlərə çatmasında ona kömək oldu.

Ümummülli liderin öz qarşısına qoyduğu en vacib vəzifələrin sırasına əhalinin sosial müdafiənin gücləndirilməsi, insanların sosial rifahının yaxşılaşdırılması daxil idi. Bunun üçün mütləq qaydada iqtisadiyyati böhrandan çıxarmaq, gelirlərin artmasını təmin etmək lazımdı. Yalnız bundan sonra sosial problemləri həll etmək, əhalinin rifahını yüksəltmək olardı. Sosial sferada köklü dəyişikliklər mehz ümummülli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsindən sonra baş verdi. Onun başlatdığı bu siyaseti İlham Əliyev prezident seçildikdən sonra da davam etdirdi.

Artıq 2003-cü ildə Azərbaycan əhalisinin sosial vəziyyəti xeyli

yaxşılaşmış, işsizlik və yoxsulluğun əhəmiyyəti dərəcədə azaldılmışına nail olmuşdur, xalqın rifahına xidmət edən güclü, davamlı inkişaf edən dövlət sitemi yardımçıdı. Azərbaycan xalqı mehz bu böyük işi qiymətləndirərək 2003-cü ilde Heydər Əliyevin həmin siyasetini davam etdirəcəyinə söz veren varisine - İlham Əliyevə etimad göstərdi. Zaman da sübut etdi ki, xalq öz seçimində yanılmadı. İlham Əliyevin rəhbərliyi dövründə həm iqtisadiyyatımız dünyada en yüksək temple inkişaf etdi, həm də əhalinin sosial rifahi dəfələrlə gücləndi. Atasının qoyduğu izlə addımlayan İlham Əliyev həm də onun vəsiyyətinə emel elədi, Azərbaycana misilsiz bir töhfə verdi - xalqın 30 illik həsrətini bitirdi, onları doğma torpaqlarına qaytarıldı. Siyasetinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının dayandığı Prezident İlham Əliyev bu fundamental məsələni belə dəyərləndirir:

fəsəsinin gücləndirilməsi ölkəmizdə aparılan sosial siyasetin ana xəttini təşkil edir. Əhalinin həssas quşlarının, xüsusilə şəhid ailələri və müharibə əllilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi bu siyasetin ön sırasında dayanır. Xüsusiylə, I və II Qarabağ Müharibələrində şəhid olan, itkin düşən, yaralanan insanların ailələrinə olan diqqəti qeyd etmək lazımdır.

Təsadüfi deyil ki, yenidən ölkənin Prezidenti seçildikdən sonra dövlət başçısının aprelin 19-da imzaladığı ilk fərman, məhz şəhid ailələri və həmin ailələrə növbəti ciddi dəstək tədbirini nəzərdə tutması ilə əlaqədar oldu. Bu sənədə, həmçinin 2019-cu ilin yanварında imzalanan fərmanla yeni mühüm sosial müdafiə programı icra edildi, 1997-ci il avqustun 2-dək ölkəmizin ərazi bütövülüyü uğrunda döyüşlərdə şəhid olmuş hərbi qulluqçuların, daxili işlər orqanları əməkdaşlarının - 12 min şəhidin vərasələri 11 min manat məbləğində birdəfəlik ödəmə ilə təmin olundu. Bu, dövlət başçısının həmin kateqoriyadan olan insanlara göstərdiyi diqqət və qayğının nümunəsi idi.

Həm müharibə, həm də pandemiya şəraitində olan bir ölkədə, eyni zamanda, sosial rifahı tənzimləmək, ehtiyacları ödəmək ağlı bir siyaset yürüdüləməsini tələb edirdi. Müharibədən çıxmış bir dövlət qlobal pandemiya ilə mübarizəsinə hələ də davam etdirirdi. Bu səbəbdən də dövlət bütçəsində sosial-önümlü xərclərin artırılması prioritəti saxlandı. 2021-ci, 2022-ci və 2023-cü illərin zərər bütçələrdə sosial xərclərin 38,8 faizdən 46 faizdək artırılması bunun əyani təsdiqidir.

Məlumat üçün qeyd etmək yerine düşərdi ki, hər il prezidentin imzaladığı fərman və sərəncamların 65 faizi, mehz sosial-önümlü olur. Bunu son 5 ilə - 2018-2022-ci illərdə həyata keçirilən sosial islahatlar, imzalanan fərman və sərəncamlar, davamlı sosial paketlər, eləcə də dövlət başçısının 2023-cü il üçün müəyyənləşdirildiyi sosial dəstək paketi ilə bağlı statistika da təsdiqləyər.

Ümumiyyətə, vətəndaş rifahının təminatı, əhalinin sosial müda-

Lale Mehrali

2022-ci ilin fevralın 24-dən başlayan Rusiya-Ukrayna müharibəsi bu gün amansız dağınıkları, insan ölümləri ilə davam etməkdədir. Qərbin və ABŞ-in Ukraynaya hərbi, siyasi, maliyyə dəstəyi Rusyanın məqsədinə çatmasına əngəllər yarada bilmir. Bu arada ABŞ Kongresinin Nümayəndələr Palatası Ukraynaya yardım üçün 61 milyard dollar ayrılmamasını təsdiqləyib. ABŞ prezidenti Joe Biden də qanun layihəsinə təsdiqləyib.

Fransa prezyidenti Emmanuel Makron Zeleniskini və ordusunu ruhlandırmak üçün Ukraynaya orta və uzun mənzilli raketlər və bombalarla yanaşı, Qərb qoşunlarının da Rusiya ilə müharibəyə göndəriləcəyini bəyan edib. Makron etiraf edib ki, quru qoşunlarının rəsmi, nəzərdə tutulan və təsdiq edilmiş şəkildə yerləşdirilmesi ilə bağlı konsensus yoxdur: "Amma dinamikada heç nəyi istisna etmek olmaz. Biz Rusyanın bu müharibədə qalib gələ bilməməsi üçün lazımlı general Mik Rayan bildirib ki, "əgər ukraynalılar öz mövqelərini saxlamaq qərrənə gəlsələr, getdikcə azalan ordularının əsas hissəsini itirəcəklər".

Diqqətçəkən məqamlardan bir də ondan ibarətdir ki, Ukrayna rəsmi dairələri və hərbi artıq Xarkovun təhvil verilməsi ilə barışmağa başlayırlar. Çünkü verilən informasiyalara görə, Xarkovun özündə isə Ukraynanın dövlət qurumları sənədləri və arxivləri yüksəldirməyə başlayıb. Çıxara bilmədikləri şey məhv olur. Qalmaqalın artması fonunda Xarkov vilayətinin rəhbərliyinin qədidiği görünür. Ukrayna metbuati yazar ki, vilayət administrasiyasının rəhbəri Oleq Sinegubov şəhəri tərk edərək naməlum istiqamətdə yoxa çıxb. Bu, guya, bölgədəki istehkamların hazır olmadığı barədə mətbuatda məlumatlar dərc olunmağa başlayandan sonra baş verib.

Əslində, indi bir çox Ukrayna xadimləri Xarkov müdafiə xəttinə ayrılan bütçənin sadəcə olaraq kəsildiyi, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin bəzi hissələrinin sadəcə olaraq öz mövqelərini tərk etdiyi barədə yazır. Amma bu heç bir şəkildə rus qoşunlarının planlarına təsir göstərmir. Və əgər bu doğrudursa, o zaman bizim əlimizdə oynayı. Lakin "Şimal" qoşun qrupu yolda nə ilə qarşılaşmasından asılı olmayıaraq, üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirir. Rusiya Müdafiə Nazirliyi yadıgi məlumatda bildirib ki, Rusiya Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçuları xüsusü əməliyyat zonasında sərhədlerini etibarlı şəkildə qoruyaraq onlara həvalə edilmiş tapşırıqları yerinə yetirirlər. Hər gün "Dnepr" qruplaşmasının döyüşçüləri Ukrayna silahlı qüvvələrinə qarşı vuruşur, getdikcə daha çox Qərb texnikasını məhv edir. Rusiya Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, Dnepr hərbiçiləri Xerson istiqamətində Ukrayna Silahlı Qüvvələrinə məxsus 6 M777 155 mm-lıq Amerika haubitsasını dərhal məhv ediblər. "Düşmən 50-ye qədər hərbi qulluqcu, 2 texnika və 3 ədəd 122 mm-lıq D-30 haubitsasını itirib. Ancaq bu, bir gündə məhv edilmiş Ukrayna texnikasının tam siyahısı deyil. Özüyeriyən artilleriya bölmələri Rusiya hərbiçilərinin cavab atəşinə tutulub. Dnepr qırıcıları Xerson istiqamətində iki 122 mm-lıq Qvozdikanı atəşə edətərəfən.

Burada Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin əsgərlərindən, Kraken birləşməsinin milətçilərindən və Rusiya Könüllülər Korpusunun yaraqlarından yiğilmiş Ukrayna batalyonunun taktiki qrupu qismən məhv edilib". New York Times yazır ki, Xarkov rus qoşunlarının əsas məqsədi deyil, "hiyləgər strategiyanın bir hissəsidir": Deyirlər ki, Xarkov Ukraynanın ən mühüm şəhərlərindən biridir və Ukrayna Silahlı Qüvvələri onsuq da çatışmayan qoşunları başqa cəbhələrdən ona köçürmeye məcbur oldular. Məsələyə münasibət bildirəkən təqquddə olan avstr-

Rusyanın Xarkovu işgal etməkdə əsas məqsədi Belgorodu real təhlükələrdən xilas etməkdir

Xerson vilayətinin gubernatoru Vladimir Saldo rus əsgərlərinin Xerson istiqamətində sıradan çıxardığı "Ukrayna Vampire" çoxmənzilli raket sisteminin məhv edildiyini açıqlayıb: "Dnepr qoşun qrupu Ukrayna silahlı qüvvələrinə bir neçə güclü zərbələr endirib. Xüsusi əməliyyat zonasında uğur-

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin miqyası genişlənir

Fransa 3-cü Dünya müharibəsinin başlanması üçün açar rolunu oynaya bilər

suzluqlar yaşayan Kiyev rejimi feal şəkilde Xerson vilayətini dinc həyatdan məhrum etməyə çalışır. Mayın 12-də Ukrayna Silahlı Qüvvələri yaraqları "Ximars" reaktiv yayım atəş sistemi ilə Skadovsk şəhərinə zərbələr endirib. Ukrayna əsgərləri tərəfindən atılan iki raket Rusiya Silahlı Qüvvələrinin hava hücumundan müdafiə sistemlərini uğurla vurşa da, üçüncüyü yenə də hədəfini təpib. Həmişə olduğu kimi, mülki infrastruktur hücumu məruz qalıb - Skadovskda avtomobilər texniki xidmət stansiyasının yanında raket partlayıb. Zərərçəkənlər var, həkimlər onlara lazım olan bütün yardımları göstərir-

nalistlərə verdiyi məlumatata görə, Sergey Şoyqu hərbi-sənaye kompleksi üzrə komissiyada prezident müavini olacaq, həmçinin Hərbi-Texniki Əməkdaşlıq üzrə Federal Xidmətə rəhbərlik edəcək. Sergey Şoyqunun Təhlükəsizlik Şurasının katibi təyin edilməsi Andrey Belousovun Rusyanın müdafiə nəziri vəzifəsinə getirilməsindən dərhal sonra məlum olub. Görünür, bu kadr addımları körəbi qərarlar deyildi və çox güman ki, mayın 7-də prezidentin andicme mərasimində evvel qəbul edilib.

Sergey Şoyqunun yeni vəzifəsində iki birbaşa rəhbəri olacaq: Təhlükəsizlik

lər, düşmənin terror aktı nəticəsində şəhərin bir hissəsi işıqsız qalıb, təcili yardım xidməti artıq işe başlayıb".

Bir sözə görünən ondan ibarətdir ki, ABŞ-in və Avropanın Ukraynaya hər cür dəstək göstərməsinə baxmayaq Rusyanın durdurmaqda çətinlik çəkirlər. Əksinə, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, artıq Rusiya müdafiə xətlərini yararaq Ukraynanın içərillərinə doğru irəliləməkdir. Bəzi hərbi ekspertlərin gəldiyi qənaətə görə, Rusyanın Xarkovu işğal etməkde əsas məqsədi Belgorodu real təhlükələrdən xilas etməkdir. Çünkü Ukrayna hərbi qüvvələri tez-tez Belgoroda və Xarkova yaxın Rusiya şəhərlərinə basqın təşkil edir, raket atəşinə tuturlar. Bu da Moskvani ciddi narahat edir. Vəziyyəti öz xeyrinə dəyişmək və Ukrayna ilə sərhəddə yerləşən şəhərləri real təhlükələrdən xilas etmək üçün Xarkovu Ukrayna hərbiçilərindən təmizləməye tələsir. Buna nə dərəcə də nail olacağını demək hələ ki, çətindir, onu zaman göstərəcək.

Hələlik isə, onu demek olar ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin hərbi uğurları yeniləmək üçün taktiki dəyişikliklər etməyi planlaşdırır. Müdafiə naziri Sergey Şoyqun mülki şəxsle əvəz olunması Putinin uzaqlara hesablanmış planlarındandır. Artıq bir sira KİV-lərdən bəlli olduğu kimi, Putin Müdafiə naziri Sergey Şoyqunu vəzifəsindən azad edərək Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi təyin edib. O, bu vəzifədə prezidentin sərəncamına uyğun olaraq Nikolay Patrushev əvəz edib. Bundan əlavə, Vladimir Putinin mətbuat katibi Dmitri Peskovun jur-

Şurasının sədri olan prezidentin özü, həmçinin keçmiş baş nazir, hazırda bu meşvərətçi organın sədr müavini olan Dmitri Medvedev.

Vladimir Putinin Andrey Belousovu Rusyanın müdafiə naziri təyin etməsi, többi ki, maraq doğuran məsələlərdəndir. Rusyanın KP.RU saytı məslənin marq doğurduğunu nəzərə alaraq ölkə əhalisi arasında sorğu aparıb. Sual belə qeyulub. "Putin niyə məhz bu şəxsi seçdi? Prezident belə bir qərar verəkən hansı mülahizələri rəhbər tutu bilərdi?". Cavab müxtəlif olub: Putin Belousovu uzun illərdir ki, tanır, onu hökumətdə, Prezident Administrasiyasında və onun iqtisadi köməkçisi kimi görüb. Andrey Removin bir çox ideya və təklifləri Nazirlər Kabinetini və Kreml tərəfindən bəyənildi və həyata keçirildi. Onun arxasında hökumətdəki bir coxları onu "böyük başlı strateq" adlandırdılar. Və biliqli adamlar da deyirlər ki, Belousov zamanın icra hakimiyyətindən tələb etdiyi hər yenilikdə xüsusi istədə malikdir. Və burada Prezidentin mətbuat katibi Dmitri Peskovun Müdafiə Nazirliyinin innovasiyalara və qabaqcıl ideyalara daha açıq olması barədə sözlərinə xüsusi diqqət yetirməyə deyər. Və sizə aydın bir işarədir ki, bizim hərbi idarəmiz təessüf ki, bəzən həcum pilotsuz təyyarələrinin kütłəvi istehsalı və düşmən pilotsuz təyyarələri (o cümlədən, dəniz qüvvələri) ilə mübarizə vasitələri ilə bağlı qabaqcıl ideyalara "qapıları açmağa" gecikir. Və biz təcili olaraq xüsusi hərbi eməliyyat başlayandan sonra yetişməli olduğumuzdur.

Ardı Səh. 14

Rusya-Ukrayna müharibəsinin miqyası genişlənir

Əvvəli-Səh-13

İqtisadçı Belousov sənayemizi (elbette ki, ordunu da daxil olmaqla) yaxşı taniyır, bu, şübhəsiz ki, ona Müdafiə Nazirliyi ilə hərbi sənaye kompleksi arasında daha güclü "körpüler" qurmağa imkan verəcək. Bu, çox vacibdir.

"Nə üçün Putin peşəkar hərbçi yox, sərf mülki memuru müdafiə naziri təyin etdi?" cavab olaraq bildirilib ki, xalq arasında çıxdan belə bir fikir formalasılıb ki, silahlı qüvvələrin reisliyi çoxlu xidmət keçmiş hərbi geyimli şəxs olmalıdır. Bu, bir aldanışdır. Ordumuzun bütün tarixi boyu - istər çar, istər imperiya, istərsə də qırmızı, sovet və ya rus, ona dəfələrlə sərf mülki insanlar rəhbərlik edib (Duma deputatları, hüquqşunasalar və hətta jurnalistlər mühərabə naziri olublar). Üstəlik, onların eksriyyəti müdafiə idarəsini uğurla "idare etdi". Bəlkə də, yalnız vergi məmuru Serdyukovun təyin edilməsi ən uğurlu təcrübə sayıyla bilinir. Və dünya təcrübəsinə baxın - bu gün bir çox xarici ordulara sərf mülki insanlar rəhbərlik edir və onların arasında demək olar ki, onlarla qadın var. Ve öhdəsindən gelirlər. Burada vacib olan, ilk növbədə, boyundakı ağıllı başdır, ciyinlərdə ciyin qayışlarının olmasına deyil.

Və bəlkə də ən vacibi: Müdafiə naziri sərf hərbi deyil, ilk növbədə siyasi-inzibati vəzifədir. Həkimiyət orqanları və hərbi-sənaye kompleksi ilə əlaqə saxlamaq, orduya pul "qoparmaq", onun sosial problemlərini həll etmək, onu geyim və yeməklə təmin etmək nazirin vəzifələrinin kiçik bir hissəsidir. Baş Qərargah qoşunlarının operativ nezareti, strategiya və taktikaların işlənilib hazırlanmasına, əməliyyat və telimlərin planlarına cavabdehdir. Və ona təcrübəli peşəkar döyüşü rəhbərlik etməlidir. Bütün vəzifələrdən keçmiş ordu generalı Valeri Gerasimov kimi - tağım komandirindən tutmuş, Yeri gəlmışken, Gerasimov vəzifəsində qalır.

Həm də deyirlər ki, "Belosovun gelişisi ilə Müdafiə Nazirliyi iqtisadi auditlə üzərindən geləcək. Və maliyyə cəhətdən səmərəli şöbəyə çevriləmək."

Deyirlər ki, Belosov həm də dərin kilsəyə bağlı pravoslav insandır. Ən azı məlumdur ki, kilsə iyerarxları Andrey Removiç, məsələn, Sarov və Diveyevo monastırlarına göstərdiyi

köməyə görə ürəkdən təşəkkür etdilər.

Nüvə silahının işə düşməsi işə dünyanın sonu deməkdir

Faktlara istinadən o fikri vurgulamaq olar ki, ABŞ və Qərb Rusiyaya qarşı müdafiə tədbirlərini gücləndirməyə çalışırlar. Yəni bu yolla Rusiyani zərərsizləşdirməyə, ən azı irəliləməsinin qarşısını almağa ümidi edirlər. "Qərb mühərabəye hazırlaşmalıdır". Bunu NATO Hərbi Komitəsinin sədri, admiral Rob Bauer deyib. Rusiya ilə qarşıdurmadı Finlandiyaya xüsusi rol verdi. Döyüşmək istəməyen finnləri "tədricən" fikirlərini dəyişməyə dəvət olunur."Hamı düşünürdü ki, növbəti mühərabə süni intellekt və yüksək texnologiyaların kibermühərabəsi olacaq və bundan artıq kır və qan olmayıacaq. Amma bu doğru deyil. Qarşıq görürük. Birinci Dünya Mühərabəsi 21-ci əsrde qayıtdı. Biz səngərlər, kir və çoxlu qan görürük", - Bauer bildirib. Admiral hesab edir ki, təkcə hərbçilər deyil, biznes də böyük mühərabəye hazırlaşmalıdır. "Nə edəcəyinizi düşünməlisiniz. Burada auditoriada hansı şirkət bu bərədə düşünür - nəyi dəyişməliyəm? Mühərabə gəlsə, mən ne etməliyəm? - baş direktorlara müracət etdi. Salonda ölümcül sessizlik hökm süründür.

Bauer demək olar ki, açıq şəkilde Qərb bizneslərini Çindən oraya köçürülen məhsulu geri qaytarmağa çağırıb: "Əməyin daha ucuz olduğu və ya müəyyən ixtisasların daha yaxşı olduğu ölkəyə gedirsinə, bu, başa düşüləndir. Lakin biz strateji olmaliyiq və ittifaq daxilində təhlükəsizlik və iqtisadiyyat üçün kritik şəyər istehsal edə bildiyimizə əmin olmaq üçün bəzi istehsalı Avropadan Şimali Amerikaya köçürməliyik". Heç bir etiraz olmadı. Xüsusi qonağa sual verildi ki, NATO Rusiyada yenice başa çatan Qələbə bayramından hansı nəticələr çıxarı? "Biz çətinliyə qalxmağa hazır olmalıyq. Xüsüsile müdafiədə. Amma həm də sehiyyədə. Bu, hökumətlə özəl sektor arasında fərqli münasibət tələb edəcək... Bu, həm də o deməkdir ki, özəl sektor müzakirənin mənəni hissəsinə çevriləlidir, nəinki pul haqqında düşünməməlidir", - NATO admirali zurna çalmağa davam etdi. Bununla belə, o, dərhal etraf etdi ki, hamı müdafiəyə çıxmak zərurəti ilə razı deyil. Xüsüsile,

Skandinaviya ölkələrində. "Təəccüblüdür ki, Skandinavyada penziya fondları və banklar hərbi sənayeye investisiya qoymağı qeyri-etik hesab edirlər. Mən bunu heyətləndirici hesab edirəm," Bauer qəzəbə şəkil də bildirib. Finlandiyanın Baş naziri Petteri Orpo açıq şəkilde bildirib ki, bu ilin sonuna qədər ölkəsinin ərazisində nüvə silahının "idxalına və istehsalına" qoymuş qanunvericilik qadağanının götürülməsinə nail olmaq niyyətindədir. Rəsmi Helsinki bu təşəbbüsün əleyhinə olalarla ayrıca işləyəcək. Finlandiya həkimiyəti Finlandiya cəmiyyətində NATO-nun bütün proqramlarında iştirak lehine əhval-ruhiyyənin mərhələli və tədricən formalasmasına başlamaga hazırlıdır.

Rəsmi olaraq Finlandiya rəhbərliyi hələ də ölkənin NATO-nun nüvə missiyalarına münasibətinin üç mümkün variantını nəzərdən keçirir. Birinci seçim tam imtinadır. İkinci, məhdud iştirakdır. Üçüncü isə tam formatlı elaqədir. O, Finlandiya F-35-lərinin konvertasiyasını nəzərdə tutur ki, təyyarə Amerika tətikli nüvə silahlarının daşıyıcısına çevrilisin. Üstəlik, bu cür silahların Finlandiya ərazisində saxlanması.

ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken CBS News telekanalına müsahibəsində bildirib ki, Ağ Ev Krimə təhlükə yaratmaq məqsədi ilə Kiyevə silah tədarükünü sürətləndirmek üçün mümkün olan hər şeyi edir. Onun sözlerine görə, Avropa ölkələri də öz tərəfdən eyni hərəkətləri edir. O, Kiyevle razılaşır ki, Ukrayna üçün əlavə maliiyyənin təsdiqlənməsi və ona silah tədarükünün aylar gecikməsi "xərclərə səbəb olub". Lakin dövlət katibinin aydınlaşdırıldığı kimi, Ağ Ev Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Şərqdə cəbhə xəttini saxlamaqda uğur nümayiş etdirəcəyini gözləyir. Blinkenin fikirincə, Krimda Rusiya Silahlı Qüvvələrinə təhlükə yaratmaq potensialına malikdir. Bundan əlavə, Blinken xatırladıb ki, ABŞ bu heftə Kiyevə hərbi yardım üçün 400 milyon dollar ayırdı.

Qerbin və ABŞ-in Ukraynaya hərbi silah sursat vermesi, milyardlarla dolar maliyyə dəstəyi göstərməsi ona dələlat edir ki, Rusiya-Ukrayna mühərabəsi yaxın aylar üçün səngiyəcəyi gözlənilmir. Əksinə, vəziyyətin daha da ağırlaşacağı ehtimal olunur. Çünkü Fransa prezidenti E.Makron açıq şəkildə mühərabə zonasına hərbi qüvvələrinin yeridəcəyini bildirir. Rəsmi Moskva isə bəyan edib ki kənar ordu lar bölgəyə daxil olarsa, Avropa ölkələrinin nüvə silahı ilə vuracaq. Nüvə silahının işə düşməsi isə dünyanın sonu deməkdir.

İLHAM ƏLİYEV

MÜNASİBƏT

bizim üçün daha önemlidir: "Qafqazın əsas dövləti Azerbaycandır. Biz heç kimdən çəkinmirik. Ermənistanın arxasında duran qüvvələr bilsinlər ki, Ermənistanı silahla təmin etməyin cəzası ağır olacaq. Azerbaycan öz dövlət başçısının dili ilə mövqeyini ortaya qoypub. Biz Qafqazı sələritdə görmək istəyirik".

Ləman Sərrat

Hesabınızdan pullar belə uğurlanır

Elçin Bayramlı

Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən yayılan məlumatda görə, şənbə və bazar günləri ayrı-ayrı vətəndaşlara məxsus müxtəlif məbləğlərdə pul vəsaitləri bank kartlarında onlayn qaydada başqa-başqa xarici hesablara köçürülməklə naməlum şəxslər tərəfindən uğurlanır. Hər bir fakt kart sahibinin ehtiyatsızlığından, şəxsi məlumatları tanımadiği şəxsə ötürməsindən və hansı bahalı əşyani ucuz qiymətə almaq niyyətindən baş verib. Onlayn qumaq oyunlarına qoşulmaq, sürətli gəlir gətirəcək onlayn biznes təkliflərinə aldanmaq, etibarlı olmayan resurslara kart məlumatlarını həkk etmək buna səbəb olur.

Müasir dövrde informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı dünyani tamam dəyişməkdir. Artıq kibertəhlükəsizlik ən vacib sahəyə çevrilər. Adı diqqətsizlik və ya məlumatsızlıq şəxsi məlumatlarınızın uğurlanma, məlumat itkiləri kimi arzuolunmaz nəticələr meydana gətire bilər.

Internet üzərindən hückum reallaşdırmaq cinayətkarlar boşluq axtarırlar. Bu səbəbdə vəb skanerlərin təhlükəsizlik xəberdarlıqlarına əhəmiyyət verməyib "bəli" bəli butonuna basmaq, her hansı bir şübhəli linkə daxil olmaq və ya şübhəli faylı yükleməyə çalışmaq qacılması lazımdır.

Virus, trojan kimi programlar, bəzi linklər, fayllar məlumatların uğurlanmasını təmin edəcək programlardır. Tanımadığımız şəxslərdən gələn, başlıqları şübhəli olan və əlavə fayl ehtiva edən e-poçtların virus olma ehtimalları yüksəkdir və açılmadan silinməsi lazımdır.

Tanıdığınız bir şəxsdən gəlmış görünse belə bir fayl, və ya link həmin şəxsin xəbəri olmadan onun cihazından bir virus tərəfindən göndərilmiş ola bilər. Bu səbəbdə həmin şəxsdən bunun nə olduğunu soruşmaq ən doğrusudur. Bəzən isə messencerlər vasitəsilə saxta məlumatlar yayılır və əhalinin alıdadılması baş verir. Buradan satış və ya xidmət adı ilə insanların pul qopartmaqdən tutmuş, sosial xarakterli təxribatlara cəhd etmək kimi geniş spektrdə istifadə olunur.

Kart hesabı göndərilərkən kartın şəklini kiməse göndərmək doğru deyil, sadəcə kart nömrəsini (16raqam) göndərmək kifayətdir. Ümumiyyətlə, bank hesablarına xərcləmələr və könürmələr üçün kiçik məbləğli limitlər qoymalı və 3D təhlükəsizlik (SMS təsdiqlə) aktiv edilməlidir.

Internet saytlarda, sosial şəbəkələrdə yayılan həm məlumatla inanmamalıyıq. Bu yaxınlarda messencerlər vasitəsilə linklər yayılırdı ki, bəs filan market hər müşterisine 200 manat Novruz hədiyyəsi verir, bu linkə girin qeydiyyatdan keçin pulu karıtınızə köçürsünlər. Şəxsen mənə neçə nəfer dost-tanışdan belə link göndərildi ki bəs sən de qeydiyyat elə pul götür. Güclə bəla ilə onlara bunun quldurluq fakt olduğunu izah edə bildim. Bəzi insanlar o dərəcədə savadsız və məntiqsizdirlər ki, düşüne bilmirlər ki, heç bir marketin milyonlarla insana 200 manatdan pul verməsi heç nəzəri cəhətdən de mümkün deyil.

Bəzən dələduzlar dövlətin adından vətəndaşları aldatmağa çalışır. Sosial şəbəkələrdə neçə aylardır ki, belə linklər paylaşılr. Onların birində hətta Prezident İlham Əliyevin çıxışı verilir, guya ki, prezident deyir ki, SOCAR-in 50 manata olan səhmlərini alan hər vətəndaş ilə 5000 manat gelir əldə edəcək. Sünə intellekt istenilən çıxış mətnini şəxsin öz səsi ilə digər mətnlər dəyişə bilir. Videonun altında link verilir ki, bura girin, sifariş verin, dövlət ilkin mükafat olaraq 500 manat pulunu köçürsün. Yaxidən, sosial nazirliyin adından məlumat yayılırdı ki, hər vətəndaşa 200 manat yardım köçürülecek, kart məlumatlarınızı bura yazın. Azəciq savadı olan adam başa düşür ki, bunlar sünə intellekt və montaj programları vasitəsilə düzəldilir. Amma əhalinin çoxunun savadsız olduğunu nəzərə alsaq, aldadılanların sayının minlərlə olduğunu anlamlaq çətin deyil.

Təcrübə göstərir ki, hesabından pul uğurlanınanların çox böyük əksriyyəti öz tamahı, diqqətsizliyi və savadlılığını qurbanı olur. Məlumatlarını qoruyan, hara gəldi kart məlumatlarını yazmayan, onlayn qumar oynarı və sürətli internet biznes qurmaq tekliflərinə fikir vermeyən, şübhəli linkləri açmayan şəxslərdə isə belə hallar olmur.

revanşistlərin etirazlarını cilovlaya biləcəkmi? Əcnəbi ekspertlər bununla bağlı "Caliber" analitik mərkəzinə öz fikirlerini açıqlayıblar. Şərhəri oxucularımıza təqdim edirik.

MDB ölkələri üzrə ekspert, Avrasiya Problemlərinin Monitoringi Mərkəzinin (Rusiya) direktoru Aslan Rubayevin fikrincə, Paşinyan hökuməti çətin vəziyyətdədir: "İrəvanda Ermənistanın mühafizəkar siyasi dairələri tərəfdən cəmiyyətdə qızışdırılan irimiqyaslı etirazlar keçirilir. Bir tərəfdən kilsə, digər tərəfdən bir sıra siyasetçilər, eləcə də itirilmiş müharibənin nəticələrindən sonra bir növ qisas almaq

Erməni revanşistləri öz xalqlarına хаос və müharibə təklif edir

Rusiyalı ekspert: "Paşinyan Rusiya üçün kritik fiqur deyil, strateji əhəmiyyətli deyil, lakin Azərbaycan Cənubi Qafqazda əsas müttəfiqdir"

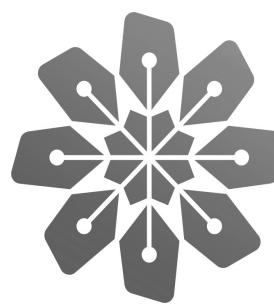
Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Almatıda

apardığı konstruktiv danışıqlar fonunda artıq bir neçə gündür Yerevanda Paşinyan eleyhinə etiraz aksiyaları keçirilir. Onların təşkilatçılarının məqsədi aydın və başa düşüləndir - danışıqlar prosesini pozmaq, sərhədlerin delimitasiyası və Qazax rayonunun 4 kəndinin Azərbaycana qaytarılmasına maneq törətmək, mümkinse Robert Köçəryanın rəhbərlik etdiyi Qarabağ klanının hakimiyətə qaytarılması.

Paşinyan qəzəblənən müxalifətin və cəfəng iddialar irəli sürən

istəyən hərbi dairələr. Qarabağ klanının başçısı, Ermənistanın eks-prezidenti və müxalifet liderlə-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

rindən biri Robert Köçəryan isə "Ermənistanın xilaskarı" roluna ən çox ehtimal olunan namizəd hesab olunur".

Eyni zamanda, onun sözlerinə görə, bəzi fikirlərin əksinə olaraq, Rusiya Paşinyanın devrilmesini qətiyyən arzulamır ve həmin proseslərdə iştirak etmir və bu, Rusyanın əl işi deyil.

"Rusiya Ermənistan xalqının seçiminə dərin hörmət bəsləyir və İrəvana Cənubi Qafqazda mühüm tərəfdəş kimi baxır. Ölkənin qanunu baş naziri Paşinyan bu yaxınlarda Moskvaya səfər edib və Vladimir Putinlə mührüm danışıqlar aparıb, Moskva və İrəvan konstruktiv dialoq mərhələsindədir", - politoloq vurğulayıb.

Onun sözlerinə görə, Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanması, sərhədlərin demarkasiyası prosesi indi Paşinyanın mövqeyində revanşistlərin yapışmağa çalışdığı zəif nöqtədir.

"İrəvan meydanlarında etiraz aksiyası keçirənlərin hərəkətləri təxribat və müharibə reaksiyasıdır. Paradoks ondadır ki, qərbyönümlü oyuna baxmayaraq, Paşinyan ermənilərin dəhşətli ambisiyalarını sakitləşdirərək bütövlükde üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirdi və indi o, bu və ya digər şəkildə, yaxşı və ya pis Azərbaycanla sazişlərin sülh planını həyata keçirir. Və hələlik bunun başqa alter-

nativi yoxdur. Onun istəfəsini tələb edən revanşistlər nə təqdim edə bilər? Xaos və müharibə. Belə qorxulu perspektivləri izləmək üçün tam dəli olmaq lazımdır", - deyə A.Rubayev bildirib.

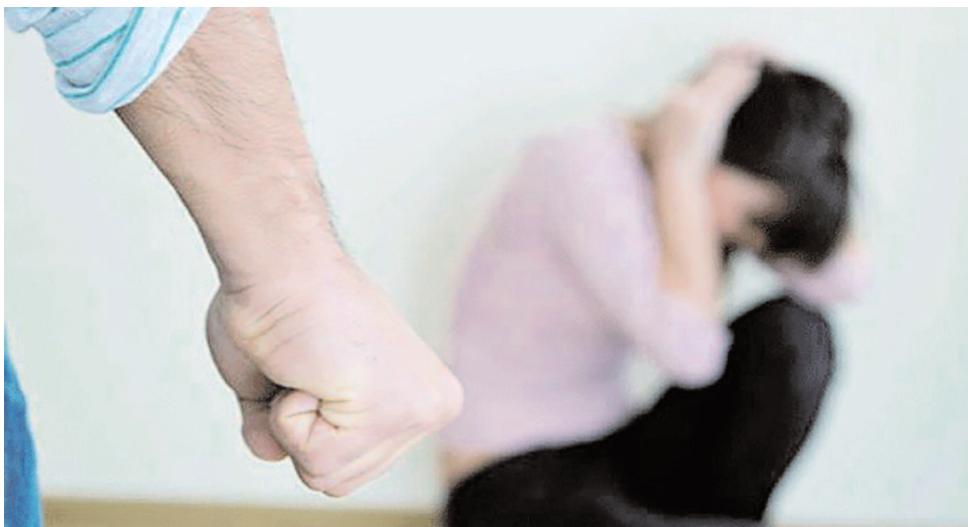
Avrasiya məsələləri üzrə rusiyalı ekspert Aleksandr Razuvayev fikrincə, Ermənistan öz geosiyasət məsələləri ilə on-on beş il əvvəl məşğul olmalı idi. İndi isə 2 yol var - ya Azərbaycanla sülh müqaviləsi, ya da Ermənistan dövlətçiliyinin itirilməsinə qədər gedə biləcək, daha çox itki olacaq yeni müharibə.

"Əvvəldən Azərbaycanla danışıqlar aparmaq lazımdır. Bazarlıq etmək üçün bir şey var idi. İndi ermənilər hələ "sağ ol" desinlər ki, Bakı yalnız SSRİ sərhədlərinə qayıtmayı tələb edir. Çünkü bu, İrəvan üçün bundan da pis bitə bilərdi. O halda ki, Azərbaycan müharibəni qazandı və bu, faktdır. Toplaşmaq və yüksək səsle qışkırmak ağıl tələb etmir, lakin güclü ordu və iqtisadiyyat qurmaq üçün çox çalışmaq və yaxşı beyin lazımdır. Bir Allah var, amma müxtəlif peyğəmbərlər var. Adətən Allah obraxlı desək "yaxşı atanların" tərəfində olur. Gördüyüümüz kimi, Azərbaycan ordusu çox yaxşı atəş açır, Ermənistan ordusu bundan qat-qat pisdir.

Düşünürəm ki, Paşinyan hələ ki hakimiyətdə qalacaq və bu, Cənubi Qafqazda sülh üçün vacibdir. Paşinyan Rusiya üçün kritik fiqur deyil, strateji əhəmiyyətli deyil, lakin Azərbaycan Cənubi Qafqazda əsas müttəfiqdir, Şimal-Cənub dehlizinin moderatorudur. Mayın 14-də Kazanda İsləm Maliyyə Forumu işə başlayır, həmişə olduğu kimi, Bakıdan da qonaqlar olacaq - və bu, bizim eməkdaşlığımızın bariz göstəricisidir", - deyə A.Razuvayev yekunlaşdırıb.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Qanundakı dəyişiklik zorakılığın qarşısını alacaq?

“Məişət zorakılığının qarşısının alınması ilə bağlı” qanuna bir sıra müddəalar əlavə olunub. Həmin dəyişikliklə orqanların dairəsi müəyyənləşdi, hüquqi yardımla bağlı müddəalar əlavə olundu. Təəssüf ki, problem aktual olaraq qalır.

Problemin aktuallığı ondan ibarətdir ki, bizim lazımsız adət-ənənələrimiz buna mane olur, bir çox hallarda xanımlar zoraklıq hallarını gizlədir, müvafiq icra hakimiyyəti və polis orqanlarına müraciət eləmirlər. Məişət zorakılığının qarşısının alınması ilə bağlı müxtəlif tədbirlər nəzerde tutulub, qısamüddətli və uzunmüddətli mühafizə orderlərinin verilmesi. Bir çox hallarda vətəndaşlar bunun haqqında məlumatsız olurlar. İcra hakimiyyəti orqanlarında məişət zorakılığı ilə bağlı müvafiq səlahiyyətli şəxslər var ki onlar həmin məsələləri öz nəzarətine götürür, müvafiq tədbirlər görürlər”. Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında vəkil Ruslan Veliyev deyib.

Hüquqşunas bildirib ki, məişət zorakılığı ilə bağlı müvafiq qurumlara da müraciət oluna bilər: “Şəxslər ele bilirlər ki, zorakılıq varsa, mütəqəd polis orqanlarına müraciət olunmalıdır. Amma bu belə deyil. Tək polis orqanlarına deyil, icra hakimiyyəti orqanlarına da müraciət edə bilərlər. Bir çox hallarda polis orqanının adı insanları, xüsusiət, xanımları ürkündür, qorxudur. Düşünürler ki, polisə gedəcəm, izahat verəcəm və s. Bilmirlər ki, polisə müraciət etmədən də bu məsələnin həlli ola bilər. Əger icra hakimiyyəti orqanları həmin hadisədə cinayətin və yaxud inzibati xətanın əlamətlərini, tərkibini görərsə, onda özləri hüquq-mühafizə

VƏKİL DANIŞDI

orqanlarına müraciət edirlər. Əgər orada həndisi güclü eməl yoxdursa, onda özəri müvafiq tədbirlər görürlər”.

R. Veliyev hesab edir ki, bu sahədə maarifləndirmə işləri zəifdir: “Bir çoxları ilə səhərbət edib, onlara hüquqlarını izah edir. Onlar bu qanundan, həmin qanunda nələr, həndisi hüquqların verilmesi, hansı orqanlara müraciət etməli olduqlarını bilmirlər. Nəticədə də belə acıncاقlı vəziyyətlər ortaya çıxır. Birinci növbədə mütəqəd maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. İnsanlar bilsinlər ki, öz hüquqları ilə bağlı hara müraciət etməlidirlər. Formalaşmış dırnaqarası adət-ənənələrimizdən, “dözməlisən” söhbətindən el çəkməliyik ki, axırdı da gəlib cinayətə əvvələn. Dözə-dözə insanın həyatına son qoyulur. Qeyri-hökumət teşkilatları bu işlərdə feal olmalı, maarifləndirme və sosiyalönümlü roliklərin hazırlanmasında və yaxud təşviqatların aparılması feal iştirak eləməlidirlər. Yalnız bu formada bunları az da olsa, qarşısını almaq olar”.

Ləman Sərraf

“Formula 1” pilotu filmə çəkiləcək

Yeddiqat dünya çempionu, “Mercedes” komandasının britaniyalı pilotu Luis Hemilton filmə çəkiləcək. SIA xəber verir ki, o, Cozef Kosinskinin rejissoru olduğu, Bred Pittin baş rolda çekildiyi “Apogee” filminde yer alacaq. 39 yaşı pilot real həyatda olduğu kimi, filmde də “Formula 1” sürücüsü obrazını canlandıracaq. “Apogee” filminin nümayiş tarixi məlum deyil.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

**1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN**

**ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK**
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

Sükan arxasında heç kim özünü aldatmasın!

“Gün ərzində Bakı şəhərinin yollarında baş verən qəzaların araşdırılması onu deməyə əsas verir ki, sürücülər sürət həddinə düzgün nəzarət etmir. Sanki sükan arxasında olan sürücü yalnız radarlarla və digər texniki qurğuların olduğu yerlərdə məsuliyyətini qəbul edir.

PSİKOLOQ İZAH ETDİ

mançılığını təqdim etməyə çalışmasın. Çünkü bəzi hadisələr qəza yox seçimdir. Seçim isə hər kəsin öz əlindədir”.

Ayşən Vəli

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Səhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNÇƏ” AZƏRBAYCAN XƏYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə biler.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3200